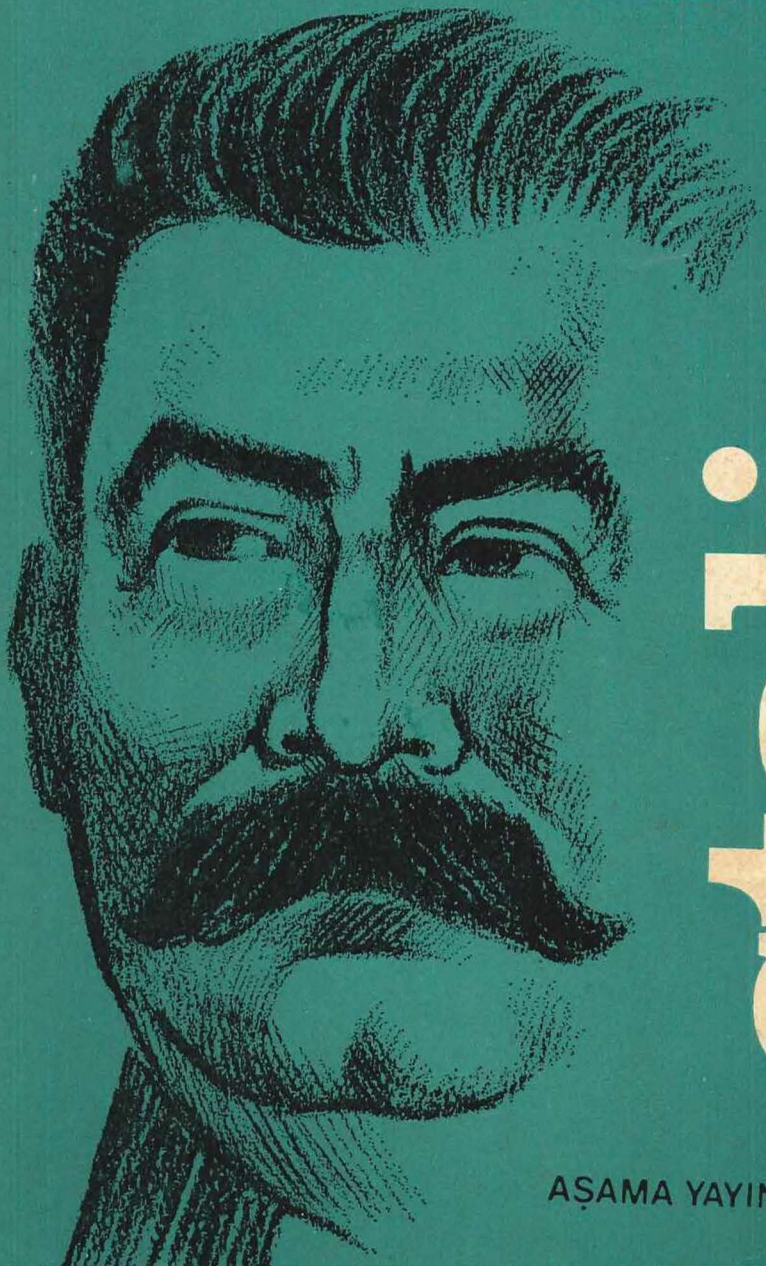
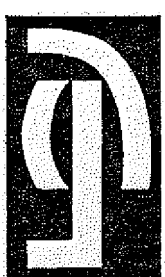
STRATEJİ ve TAKTİKLER ÜZERİNE

stalin

AŞAMA YAYINLARI

AŞAMA
YAYINLARI

AŞAMA YAYINLARI : 6
BİLİM DİZİSİ : 4

Özgün adı :
On Strategy and Tactics

Birinci basım
Ocak 1975

AŞAMA YAYINLARI
Necatibey Cad. 47/9
Ankara
18 18 72

STRATEJİ VE TAKTİKLER ÜZERİNE

JOZEF STALİN

ÇEVİREN
HASAN KAYA

Kapak düzeni : Fahri Karagözoğlu

İÇİNDEKİLER

7 RUS KOMÜNİSTLERİNİN SİYASAL STRATEJİSİ VE TAKTİKLERİ

7 Terimlerin Açıklanması ve Araştırma Konusu

12 Rusya'nın Gelişmesinde Tarihsel Dönemeçler

17 Sorunlar

32 RUS KOMÜNİSTLERİNİN STRATEJİ VE TAKTİK MESELELERİ İLE İLGİLİ OLARAK

33 Temel Görüşler

33 **İşçi Sınıfı Hareketinin İki Yönü**

34 **Marksizmin Teori ve Programı**

35 **Strateji**

38 **Taktikler**

40 **Mücadele Biçimleri**

41 **Örgüt Biçimleri**

42 **Slogan - Direktif**

44 Stratejik Plan

44 **Tarihsel Dönemeçler-Stratejik Planlar**

45 **İlk Tarihsel Dönemeç ve Rusya'da Burjuva Demokratik Devrimine Doğru**

47 **İkinci Tarihsel Dönemeç ve Proletarya Diktatörlüğüne Doğru**

49 **Üçüncü Tarihsel Dönemeç ve Avrupa Devrimine Doğru**

52 STRATEJİ VE TAKTİKLER

I

RUS KOMÜNİSTLERİNİN SİYASAL STRATEJİSİ VE TAKTİKLERİ

TERİMLERİN AÇIKLANMASI VE ARAŞTIRMA KONUSU

1) Siyasal strateji ve taktiklerin hareket sınırları, onların uygulama alanı. Proletarya hareketinin objektif ve sübjektif olmak üzere iki yönü olduğu kabul ediliyorsa, strateji ve taktiklerin hareket alanı şüphesiz ki, hareketin sübjektif yönünde sınırlandırılır. **Objektif** yön proletaryanın ve onun partisinin isteğinden bağımsız olarak, onun çevresinde ve dışında yer alan gelişme sürecini teşkil eder ve son tahlilde bu süreçler tüm

toplumun gelişmesini tayin eder. **Sübjektif** yön ise, objektif süreçlerin proletaryanın bilincindeki yansıması olarak proletaryanın içinde yer alan süreçleri teşkil eder, objektif süreçleri hızlandırır veya yavaşlatır fakat onları belirleyemez.

2) Objektif süreçlerin gelişme ve inişini inceleyen Marksist **teori**, gelişme çizgisini açıklar, iktidara gelmesi veya iktidardan düşmesi kaçınılmaz olan sınıf veya sınıfları belirtir.

3) Marksist **program**, teoriden çıkarılan öz üzerinde temellendirilir, yükselen sınıfın hareketinin amacını açıklar; bugünkü aşamada proletarya yükselen sınıftır, kapitalizmin gelişmesinin belirli bir döneminde veya kapitalist dönemin tümü boyunca bu böyledir (asgari program veya azami program).

4) Program **stratejiye** kılavuzluk eder ve strateji iç (ulusal) ve uluslararası planda birbiriyle mücadele eden güçlerin çözümlenmesi üzerinde temellenir ve devrimci proletarya hareketinin gelişen ve doğan güçler dengesinde en büyük sonuçları alacak bir düşünce içinde **genel gidişi, genel yönü** açıklar. Buna uygun olarak toplumsal cephede proletaryanın ve müttefiklerinin güçlerinin mevzilenme planını ortaya koyar **(genel mevzilenme)**. «Güçlerin mevzilenme planının ortaya konması», taktikler ve stratejiyle birlikte sürdürülen günlük (somut ve pratik) mevzilenme ve güçlerin ayarlanmasıyla karıştırılmamalıdır. Bu, stratejinin proletarya kampındaki savaşan güçlerin mevzilenme planını ortaya koymak ve gidişi açıklamakla sınırlandırılacağı anlamına gelmez, tersine tüm bir dönüşüm dönemi boyunca mevcut taktiklerde düzeltmelerde bulunur ve mücadeleyi yönetir, mümkün yedeklerden akıllıca yararlanır ve taktikleri desteklemek amacıyla hareket eder.

5) Strateji ve ülkedeki ve komşu ülkelerdeki devrimci hareketin deneyi **taktiklere** kılavuzluk eder, **taktikler** her an için proletaryanın ve müttefiklerinin kuvvet durumunu (yüksek veya düşük kültür düzeyi, yüksek veya düşük örgütlenme derecesi ve siyasi bilinç, mevcut gelenekler, hareketin biçimleri, örgütlenme biçimleri, temel ve **yardımcı**) hesaba katar ve aynı şeyi düşman kampı için de yapar, düşman kampındaki ahenksizlikten veya herhangi bir kargaşalıktan yararlanır. Geniş yığınları devrimci proletaryanın safına kazanmak ve toplumsal cephede (stratejik planda ortaya konan güçlerin mevzilenme planını yerine getirmede) onları savaş durumlarına göre yerleştirme gibi stratejinin başarısını kesinlikle hazırlayacak olan bu tür kesin yollar gösterir. Buna uygun olarak, bunlar partinin sloganlarını ve direktiflerini ya uygularlar ya da değiştirirler.

6) **Strateji**, tarihteki dönüşümlerde, köklü değişikliklerde değişebilir; strateji bir dönüşümden (köklü değişiklik) (burada dönüşüm kelimesi reform değil, dönemeç anlamına kullanılmıştır) bir diğerine kadar olan dönemi kucaklar. Bu yüzden bu dönem boyunca proletaryanın çıkarlarını kucaklayan genel hedefe doğru hareketi yönetir. Stratejinin amacı bu dönem boyunca verilen sınıflar **savaşını kazanmaktır** ve bu yüzden de strateji bu dönem boyunca değişmeden kalır.

Diğer yandan **taktikler** ise, belirli bir dönüşüm ve stratejik dönem temeli üzerinde inişler ve çıkışlar tarafından, birbiriyle mücadele eden güçlerin ilişkileri tarafından, mücadele biçimleri tarafından (hareket), hareketin **temposu tarafından**, herhangi bir bölgedeki, herhangi bir andaki mücadele arenası tarafından belirlenir. Ve bu etkenler, bir dönüşümden bir diğerine kadar

olan dönem sırasındaki zaman ve mekân şartlarına uygun olarak değiştiğinden, tüm savaşı kucaklamayan ama sadece tek tek savaşları kucaklayan ve savaşın kazanılmasına veya kaybedilmesine yol açan taktikler, bir stratejik dönem boyunca bir çok kere değişir (değişebilir). Bir stratejik dönem taktik dönemden daha uzundur. Taktikler stratejinin çıkarlarına tâbidir. Genel olarak söz edilirse, taktik başarılar stratejik başarıları hazırlar. Taktiklerin görevi, yığınları mücadele içinde yönetmek, belirli sloganlar atmak, yığınları yeni durumlarda yönetmek, sonuçta mücadele bir tüm olarak savaşın kazanılmasıyla, yani startejik başarıyla sonuçlanmalıdır. Ancak taktik başarıların stratejik başarıyı engellediği veya ileriye attığı durumlar olabilir. Buna göre, böyle durumlarda taktik başarılardan vazgeçmek gerekir.

Örneğin, Kerenski yönetimi altında 1917 başlarında işçiler ve askerler arasında bizim savaşa karşı sürdürdüğümüz ajitasyon, şüphesiz ki, taktik bir geri çekilmeyle sonuçlandı. Yığınlar bizim konuşmacılarımızı kürsülerden attılar, onları dövdüler, yığınlar Partiye yaklaşacakları yerde ondan uzaklaştılar. Ancak taktik çekilmeye rağmen, bu ajitasyon startejik başarıyı yaklaştırdı, kısa bir süre içerisinde yığınlar bizim savaşa karşı sürdürdüğümüz ajitasyonun doğruluğunu anladılar ve sonunda da bu onların Partiye yaklaşmalarını hızlandırdı ve kolaylaştırdı.

Yine bir örnek daha verelim. Yirmi bir şarta[1] uygun olarak Komüntern'in Reformistlerden ve Merkez-

1. Sözkonusu olan. 6 Ağustos 1920'de Komintern'in İkinci Kongresinde kabul edilen ve Komünist Enternasyonal'in yirmibir şartının onaylanmasıdır.

cilerden ayrılma talebi, şüphesiz ki, bir taktik çekilmeyi ifade eder ve Komüntern'i «destekliyenlerin» sayısını az da olsa azaltır ve onu geçici olarak zayıflatır. Ancak güvenilmeyen unsurlardan Komünterin'i temizliyerek onu kesinlikle güçlendirecek olan büyük bir stratejik kazanca yol açacak, Komüntern'in saflarını daha da sıklaştıracak yani onun gücünü arttıracaktır.

7) **Ajitasyon sloganı** ve **eylem** sloganı. Bunlar birbiriyle karıştırılmamalıdır. Böyle bir şey tehlikelidir. 1917 Nisan'ından Ekim'e kadar olan dönemde, «Bütün İktidar Sovyetlere» sloganı bir **ajitasyon** sloganıydı; -Ekim'de bu bir **eylem** sloganı oldu- Ekim'in başında (10 Ekim) Partinin «iktidarı ele geçirme» kararı almasından sonra. Bagdatyev grubu Nisan'da giriştiği eylemde sloganları karıştırdığı için suçluydu.

8) Genel direktif, Partinin kararıyla **belirli bir zamanda** ve **belirli bir yerde** eylem için doğrudan çağrıdır. «Bütün İktidar Sovyetlere» sloganı Nisan'ın («tezler»[2]) başlarında bir **propaganda** sloganıydı; Haziran'da **ajitasyon** sloganı oldu; Ekim'de (10 Ekim) **eylem** sloganı oldu; fakat Ekim'in sonunda da acil bir **direktif** oldu. Ben tüm Parti için genel bir direktiften söz ediyorum, bu arada genel direktifi dile getiren mahalli direktiflerin de olması gerektiği hesaptadır.

9) Özellikle siyasi krizlerin arttığı sırada (Almanya'da Reichstag seçimlerinde, Rusya'da Nisan, Haziran ve Ağustos'da Kerenski döneminde ve yine Rusya'da 1921 Kronstadt[3] olaylarında) **küçük burjuvazinin tered-**

2. Söz konusu olan, Lenin'in Nisan Tezleri'ndeki «Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri'dir. (Bkz. **Eserler**, 4. Rusça basım, cilt 24, s. 1-7)

3. Söz konusu olan, Mart 1921'de Kronsdatd'daki karşı-dev-

dütü; bu durum dikkatlice incelenmeli, hesaba katılmalı, bundan yararlanılmalıdır, bunu ihmal etmek tehlikelidir, proletarya davasına korkunç zarar verir. Bu tür tereddüt nedeniyle ajitasyon sloganları değiştirilmemelidir, fakat bazan bir **direktifi** ve belki de (eylem) sloganı değiştirmek veya tehir etmek mümkün olabileceği gibi gerekli de olabilir. «Bir gecede» taktikleri değiştirmek bir **direktifi** veya hattâ **eylemi** değiştirmek anlamına gelir, yoksa ajitasyon sloganını değil. (9 Haziran 1917'de gösterilen çekilme çağrısı ve benzer olaylar.)

10) Bir **stratejistin** ve **taktisyenin** sanatı, bir ajitasyon sloganını eylem sloganına yetenekle ve yararlanılabilecek bir biçimde dönüştürmekte ve kaynaştırmakta, aynı zamanda eylem sloganını belirli, somut direktiflere dönüştürmekte yatmaktadır.

RUSYA'NIN GELİŞMESİNDE TARİHSEL DÖNEMEÇLER

1) **1904-5 dönemeci** (Rus-Japon savaşı bir yandan otokrasinin çürüklüğünü ve diğer yandan da proletarya ve köylü hareketinin büyük gücünü ortaya çıkardı) ve marksistlerin stratejik planı olarak bu döneme tekabül eden Lenin'in **İki Taktik**[4] adlı eseri. Burjuva demokratik devrimine doğru bir dönüşme (bu, dönüşümün özüydü). Bu, Kadetlerin hegemonyası altında çarlıkla uğraşan bir burjuva liberal değil, fakat prole-

---

rimci isyan (**SBKP (B) Tarihine** bakınız, **Kısa Ders**, Moskova, 1952, s. 358-86)

4. V. İ. Lenin, **Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği**, (Bkz. Eserler, 4. Rusça basım, cilt 9, s. 1-119).

tarya hegemonyası altındaki bir burjuva demokratik devrimiydi (bu, stratejik planın özüydü). Bu plan, başlangıç noktası olarak Rusya'daki devrimin Batıdaki sosyalist hareket için itici bir güç olduğunu, orada devrimi hızlandıracağını ve Rusya'nın burjuva devriminden sosyalist devrime geçmesine yardım edeceğini ele alır. (Üçüncü Parti Kongresi zabıtlarına, kongrede Lenin'in yaptığı konuşmalara[5] ve onun hem kongredeki ve hem de Kadetlerin zaferi[6] adlı broşüründe proletarya diktatörlüğü anlayışıyla ilgili tahliline bakınız). **Yurt içinde ve uluslararası planda birbiriyle mücadele eden güçlerin tesbiti ve genel olarak değişim döneminin ekonomi ve siyasetinin tespiti esastır.** Şubat devrimi, **İki Taktik**'de özetlenen stratejik planın en az üçte ikisini gerçekleştirerek bu dönemin en yüksek noktasını gösterdi.

2) **1917 Şubat ve Mart'ında sosyalist devrime doğru dönüşüm** (otokratik rejimi yıkan emperyalist savaş kapitalizmin kesin iflasını ortaya çıkardı ve sosyalist devrimin krizden kurtuluş için kesinlikle kaçınılmaz olduğunu gösterdi). Halkın ve burjuvaziyle İngiliz-Fransız sermayesinin yarattığı «şanlı» Şubat devrimiyle (bu devrim, iktidarı Kadetlere verdiği için uluslararası durumda önemli bir değişiklik yaratmadı, İngiliz-Fransız sermayesinin siyasetinin bir devamı oldu) herşeyi alt üst eden Ekim devrimi arasındaki fark.

Lenin'in **«Tezleri»** -yeni dönüşüme tekabül eden stratejik bir plan. Proletarya diktatörlüğü gündemde dir. Bu plan başlangıç noktası olarak şu görüşü aldı:

---

5. Bakınız, V. İ. Lenin, **Eserler**, 4. Rusça basım, cilt 8)
6. V. İ. Lenin, **Kadetlerin Zaferi ve İşçi Partisinin Görevleri** (Bkz. **Eserler**, 4. Rusça basım, cilt 10, s. 175-250).

«biz Rusya'da sosyalist devrime başlayacağız, kendi burjuvazimizi devireceğiz ve bu yolla Batı'daki devrimi hızlandıracağız ve böylece Batılı yoldaşlar bize devrimimizi tamamlamada yardımcı olacaklardır.» Bu dönemeç noktası döneminin yurtiçi ve uluslararası siyaset ve ekonomisini tahlil etmek esastır. («İkili iktidar» dönemi, koalisyon bileşimleri, Kerensky rejiminin ölüm işareti olan Kornilov isyanı, savaşa karşı Batı ülkelerindeki huzursuzluk).

3) **Ekim 1917'deki dönüşüm** (sadece Rusya'da değil, fakat **dünya** tarihinde) **kapitalizmin tasfiyesi ve dünya ölçüsünde sosyalist düzenin kurulmasına bir neden teşkil eden uluslararası sosyal cephenin ve iç savaş çağının açılmasıdır.** (Barış Kararnamesi, Toprak Kararnamesi, Milliyetler Kararnamesi, gizli antlaşmaların yayınlanması, kuruluş programı, **Lenin**'in Sovyetler'in İkinci Kongresindeki konuşmaları[7], **Lenin'in Sovyet İktidarının Görevleri** adlı broşürü[8], ekonomik kuruluş).

Komünizmin iktidarda değil, muhalefette olduğu ve komünizmin iktidarda olduğu zamanlardaki strateji ve taktikler arasındaki farkın geniş bir tahlilinin yapılması.

Uluslararası durum: Rusya'da Sovyet iktidarının gelişmesi ve varlığı için elverişli bir durum sağlayan iki emperyalist klik arasındaki savaşın (Brest anlaşmasının sonucundan sonra) devamı.

4) Kısa barışçı kuruluş döneminden sonra, yani Brest barışından sonra, **işgalcilere karşı başlayan as-**

7. Bkz. V. İ. Lenin, **Eserler**, 4. Rusça basım, cilt 26, s. 217-29)
8. Söz konusu olan, Lenin'in **Sovyet İktidarının Acil Görevleri** adlı broşürüdür. (Bkz. **Eserler**, 4. Rusça basım, cilt 27, s. 207-46).

kerî hareketler doğrultusundaki süre. (1918 yazından 1920'nin sonlarına kadar). Bu süre, Sovyet Rusya'nın askerî zayıflığını yansıtan ve Sovyet devriminin başlıca siperi olarak Rusya'da Kızıl Ordu'nun yaratılması ihtiyacını duyuran Brest Barışından sonra başladı. Çekoslovakların düşmanca hareketi, Murmansk, Archongel, Vladivostok ve Bakü'nun Entent askerlerince işgali ve Sovyet Rusya'ya karşı Entent savaş bildirisi -bütün bunlar **yeni barışçı kuruluştan askerî hareketlere, dünya devriminin merkezini iç ve dış düşmanların saldırılarından korumaya doğru bir dönüşü** açıkça gösterir. (Brest Barışı üzerine **Lenin**'in konuşmaları v.s.) Sosyal devrim uzun bir dönemden geçerek geldiği ve kendi kaynaklarımızla yetinmek zorunda bırakıldığımızdan, Batıdaki proleterlerin ciddi bir protestosuyla karşılaşmayan yukarıda sözü edilen bölgelerin işgalinden sonra, Kızıl Ordumuzu kurmak ve Sovyet Cumhuriyetini kendi çabalarımızla savunmada zaman kazanmak için Brest Barış anlaşmasını yapmak zorunda kaldık.

«Herşey cephe için, herşey Cumhuriyetin savunulması için.» Bu yüzden Savunma Konseyinin kurulması v.s. Bu, bütün Rusya'nın iç ve dış hayatında etkisini duyuran savaş dönemiydi.

5) Wrangel'in yenilmesinden sonra birçok burjuva devletiyle barış, İngiltereyle anlaşma v.s. **1921'in başından itibaren barışçı kuruluşa yönelen süre.**

Savaş bitmiştir, ancak batılı sosyalistler ekonomimizi restore etmede bize yardım etme imkânında olmadıklarından, biz, kuşatması altında olduğumuz sanayi bakımından daha gelişmiş burjuva devletleriyle pazarlıklara oturmak, tek tek burjuva devletleriyle ticaret anlaşmaları yapmak ve tek tek kapitalist gruplarla pazarlık anlaşmaları yapmak zorunda kaldık; biz bu

alanda da kendi imkânlarımızla yetindik, oyunlar yapmak zorunda bırakıldık. Her şey ulusal ekonominin restorasyonu için. (Lenin'in çok iyi bilinen konuşma ve broşürlerine bakınız). Savunma Konseyi, Çalışma ve Savunma Konseyine dönüştürüldü.

6) 1917'ye kadar Partinin gelişme aşamaları:

a) **Temel çekirdeğin iyice sağlamlaştırılması, özellikle «Iskra» grubu** ve diğerleri. Ekonomizme karşı savaş. Credo[9].

b) Gelecekteki bütün Rusya ölçüsündeki işçi Partisinin temeli olarak **Parti kadrolarının kuruluşu** (1895 1903). İkinci Parti Kongresi.

c) **Kadroların bir İşçi Partisine doğru genişletilmesi** ve bunun proletarya hareketi içinde eğitilen Partili işçilerle güçlendirilmesi (1903-04). Üçüncü Parti Kongresi.

d) **Menşeviklerin Parti kadrolarını Partili olmayan yığınlar içinde eritmek amacıyla bunlara karşı savaşması «İşçi Kongresi»** ve Bolşeviklerin Parti kadrolarını Partinin temeli olarak koruma savaşı. Londra Kongresi ve İşçi Kongresi savunucularının yenilgisi.

e) **Likidatörler ve Parti destekleyicileri.** Likidatörlerin yenilgisi. (1905-10).

f) 1908-16 tamamen dahildir. **Legal ve illegal eylem biçimlerinin kaynaştırılma dönemi** ve Parti örgütlerinin bütün eylem alanlarında gelişmesi.

---

9. «Credo»-«Ekonomist» grup tarafından yayınlanan bildiri (Bkz. V. İ. Lenin, «Rusya Sosyal-Demokratlarının protestosu», **Eserler**, 4. Rusça basım, cilt 4, s. 149-69).

7) Komünist Partisinin Sovyet Devletinde bir çeşit **Kılıçlı Şövalyeler Düzeni** kurması, Sovyet Devletinin organlarını yönetmesi ve faaliyetlerini denetlemesi.

Bu güçlü düzende **eski muhafızın** önemi. Geçen üç dört yıl içinde çelikleşen **eski muhafızın** yeni güçlerle daha da güçlenmesi.

Lenin **uzlaşmacılara karşı amansız bir mücadele** verirken haklı mıydı? Evet, Lenin böyle yapmasaydı Parti sulandırılmış olurdu, bir organizma olmaktan çıkarak heterojen unsurların bir bileşimi haline gelirdi; iyice kaynaşıp birleşemezdi; görülmemiş bir disipline ve eşsiz bir esnekliğe sahip olamazdı ve Sovyet Devletini yöneten bu özellikler olmadan Dünya emperyalizmiyle başa çıkılamazdı. «Parti kendisini arındırarak güçlenir» derken Lassalle haklıydı. Önce nitelik, sonra nicelik gelir.

8) Proletarya Partisinin gerekli olup olmadığı ve Partinin rolü meselesi. Parti, istisnasız bütün biçimlerde proletaryanın mücadelesini yöneten ve ayrı ayrı mücadele biçimlerini tek bir bütünde birleştiren proletaryanın gönüllü subaylarından ve genel kurmayından oluşur. Komünist Partisinin gerekli olmadığını söylemek, proletaryanın genel kurmaysız, mücadele biçimlerini özel olarak inceleyen ve savaş yöntemlerini araştıran yönetici gövdesi olmadan savaşması gerektiğini söylemekle aynı şeydir; bu aptalca bir düşünce olan, tek bir genel kurmay olacağına, genel kurmaysız savaşmayı söylemekle aynı şeydir.

SORUNLAR

1) **Rus-Japon savaşından önce ve sonra otokrasinin rolü.** Rus-Japon savaşı otokrasinin iyice çürümesini

ve zayıflığını ortaya çıkardı. 1905 Ekim'indeki başarılı genel siyasal grev ve zayıflığa kesin bir açıklık kazandırdı. Ayrıca 1905 sadece otokrasinin zayıflığını, liberal burjuvazinin güçsüzlüğünü ve proletaryanın büyük gücünü ortaya çıkarmakla kalmadı, fakat aynı zamanda Rus otokrasisinin Avrupa'nın jandarması olduğu, onun Avrupa'nın jandarmalığını yapacak yeterli güçte olduğu yolundaki genel düşüncenin de yanlış olduğunu gösterdi. Olaylar açıkça göstermiştir ki, Rus otokrasisi Avrupa sermayesinin yardımı olmadan kendi işçi sınıfıyla bile başa çıkamayacak durumdaydı. Rus işçi sınıfı kendi halinde kaldığı ve Rus köylüsü hareketsiz durduğu, küçük Papa'ya, Çar'a sadık kalmaya devam ettiği sürece, gerçekten Rus otokrasisi Avrupa'nın jandarmalığını yapabilecek durumdaydı; fakat 1905, ve herşeyden önce 9 ocak 1905 deki ateş açmalar Rus proletaryasını ayağa kaldırdı ve aynı yıl tarım hareketi müjiklerin Çar'a bağlılığına son verdi. Avrupa karşı-devriminin ağırlık merkezi Rus toprak ağalarından, İngiliz-Fransız bankerlerine ve emperyalistlerine geçti. Alman Sosyal-Demokratları 1914'de proletaryaya ihanetlerini örtmek için, savaşın, Avrupa jandarması olan Rus otokrasisine karşı ilerici bir savaş olduğunu ileri sürerek, geçmişteki gölge ile oyun oynamaktaydı ve elbette ki, şerefsizce bir oyun oynamaktaydı, çünkü Avrupa'nın gerçek jandarmalığı, jandarmalık yapmak için Petrograd'da değil, fakat Berlin'de, Paris'te ve Londra'da yeterli güç ve paraya sahip olanlardaydı.

Şurası bütün herkes için açıklığa kavuşmuştur ki, Avrupa Rusya'ya sadece sosyalizmi tanıştırmadı, fakat aynı zamanda Çar'a ikrazlar v.b. şeklindeki karşı-devrimi de tanıştırdı. Buna karşılık Rusya da siyasi mültecilere ek olarak Avrupa'ya devrimi tanıştırıyordu. (Bütün olay

larda, Rusya'daki 1905, Avrupa'ya proletarya mücadelesinde bir silâh olarak genel grevi tanıştırdı.)

2) **«Meyvanın Olgunlaşması».** Devrimci patlama anının geldiğini tayin etmek nasıl mümkün olmaktadır?

«Meyvanın olduğunu» yani hazırlık döneminin sona erdiğini ve eylemin başlamasını söylemek ne zaman mümkündür?

a) Yığınların devrimci öfkesi taştığı ve bizim **eylem sloganlarımız** ve **direktiflerimiz** yığınların hareketine yetişemediği zaman (Lenin'in «Duma'ya girmek için» adlı yazısına bakınız; Ekim 1905'den önceki dönem), biz yığınları zorlukla durdurduğumuz zaman ki bu her zaman da başarılı olmuyor, örneğin 1917 Temmuz gösterisi sırasında Putilov işçileri (**Lenin**'in «Sol-Kanat[10]...» adlı eserine bakınız);

b) Düşman kampında karışıklık ve bulanıklık, çöküş ve bölünme en üst noktasına ulaştığında; Düşman kampından kopan ve dönenlerin sayısı hızla arttığında; tarafsız unsurlar, şehir ve köy küçük-burjuvazisi kesinlikle düşmandan (otokrasi ve burjuvaziden) yüz çevirdiğinde ve proletaryayla ittifak aradığında; ve bütün bunların sonucu olarak düşmanın idarî organları baskı organlarıyla birlikte görev yapamaz hale geldiği, çaresiz ve işe yaramaz bir duruma düştüğü ve böylece proletaryanın iktidarı ele geçirme hakkının kullanılmasına yol açıldığı zaman.

c) Bu etkenlerin her ikisi de (madde **a** ve **b**), genellikle gerçekte olduğu gibi, zaman bakımından uyuştuğunda.

---

10. V. İ. Lenin, **«Sol-Kanat» Komünizmi, Bir Çocukluk Hastalığı** (Bkz. **Eserler**, 4. Rusça basım, cilt 31, s. 1-97).

Bazı kişiler, saldırıya girişmek için iktidardaki sınıfın yokoluşundaki **objektif** süreci hesaba katmanın yeterli olduğunu sanıyorlar. Fakat bu yanlıştır. Başarılı bir saldırının hazırlanabilmesi için buna ek olarak **subjektif** şartlar da gereklidir. Yönetici sınıfın iktidarının yok oluşu gibi objektif sürece uygun düşen saldırı için subjektif şartların akıllıca ve yetenekli bir biçimde hazırlanması strateji ve taktiklerin başlıca görevidir.

3) **Zamanın seçilmesi.** Zamanın doğru seçilmesi, indirilecek darbenin zamanının seçilmesi, olayların itişiyle değil de, gerçekten Parti tarafından yapılacaksa, bunun için iki şart vardır: a) «meyvanın olgunlaşması» ve b) parlayan bir olay, Hükümetin bir hareketi veya **uygun bir neden** biçiminde yararlı olabilecek bir çeşit mahalli nitelikteki kendiliğinden patlama, ilk darbeyi indirmek için, saldırıya başlamak için geniş yığınlara berraklık kazandıracaktır. Bu iki şartın gözlenmesinde gösterilecek bir başarısızlık, sadece düşmana karşı genişleyen ve büyüyen genel saldırı için bir başlangıç noktası olamayacak olan bir darbe (ve zamanın doğru seçilmesinin başlıca anlamı ve amacı budur) anlamına gelmekle kalmayacak fakat bunun tersine, hükümetin ve genel olarak düşmanın kendi prestijini yükseltmek için hoşuna gidecek ve istismar edeceği veya Partiyi çökertmek veya onu moralman ezmek için bir bahane ve başlangıç noktası haline gelebilecek olan gülünç bir devrimci ayaklanma biçiminde dejenere olacaktır. Örneğin Demokratik Konferans'ın[11] tutuklanması yolun-

11 Demokratik Konferans 1-22 Eylül 1917 tarihlerinde Petrograt'da toplandı. Konferans, Bütün Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Merkez İcra Komitesinin Menşevik ve Sosyalist-Devrimci önderleri tarafından toplandı ve sosyalist partilerin temsilcileri, Sovyetlerle anlaşan sendikalar, Zemstvolar, ticaret ve sanayi çevreleri ve aske-

da Merkez Komitesi'nin bir kesimi tarafından yapılan öneri Merkez Komitesi'nce reddedildi, çünkü bu ikinci şarta uymuyordu (tamamen aykırıydı) (yukarıya bakınız) ve zamanın seçilmesi düşüncesinden yoksun bulunuyordu.

Genel olarak ilk darbenin (zamanın seçilmesi) bir ayaklanmaya dönüştürülmemesine dikkat edilmelidir. Bundan kaçınmak için, yukarıdaki iki şartın iyice bilinmesi esastır.

4) **«Güç Denemesi»** Parti bazan kesin eylem için hazırlık yapar ve güç biriktirir ve yeterli yedeklerin olduğunu hesap ederek düşmanın gücünü kontrol etmek ve kendi güçlerinin eylem için hazır olup olmadığını anlamak için bir deneme eylemine girişmeyi uygun görür. Böyle bir güç denemesine Parti kendi tercihiyle girebilir. (10 Haziran 1917'de yapılması önerilen fakat sonradan vazgeçilen ve 18 Haziran'da yapılan gösteri) şartlar yahut karşı tarafın beklenmeyen bir eylemi veya önceden sezilemeyen bazı olaylar (1917 Ağustosundaki Kornilov isyanı ve Komünist Partisinin bir güç denemesi şeklindeki karşı eylemi) Partiyi böyle bir şeye zorlar. «Güç Denemesi» Mayıs gösterisi gibi bir gösteri olarak anlaşılmamalıdır ve yine sadece **güçlerin hesaplanması** olarak da açıklanamaz, onun önemine ve mümkün sonuçlarına ilişkin olarak «güç denemesi» şüphesiz ki, sıradan bir gösterinin üstündedir, ama bir ayaklanma da değildir. Bu, bir gösteriyle ayaklanma veya genel grev arası birşeydir. Elverişli şartlarda bu, ilk darbe (zamanın seçilmesi) haline, ayaklanmaya (Ekim sonundaki Partimizin eylemi) dönüştürülebilir;

---

rî birlikler katıldı. Konferans, parlamento öncesine (Geçici Cumhuriyet Konseyi) Geçici Hükümet için bir danışma kurulu olarak oluşturdu.

elverişsiz şartlarda ise, bu, Partiyi derhal ezilme tehlikesiyle karşılaştırabilir (3-4 Temmuz 1917 gösterisi). Demek ki, «meyva olgunlaştığı» zaman, düşman kampı yeterli moral çöküşe uğradığı zaman, Parti belirli sayıda yedek güç biriktirdiği zaman, kısacası, Parti saldırı için hazır olduğunda, şartlar güç denemesini ilk darbeye sonra da düşmana genel saldırıya geçmeye yolaçma olanakları taşıdığında, (Parti şaşkınlığa uğramayacağı bir zaman) güç denemesine girişmek en uygun biçimdir. Güç denemesine girişildiğinde, Parti, olabilecek her türlü duruma hazır olmalıdır.

5) **«Güçlerin Hesaplanması.»** Güçlerin hesaplanması her durumda girişilebilecek olan gösteriden ibarettir. (Örneğin, grevli veya grevsiz mayıs gösterisi). Eğer güçlerin hesaplanması bir açık çatışma arifesinde değil de, daha ziyade «barışçı» bir zamanda yapıldıysa, bu çoğu kez Parti için veya düşman için ağır felâketler getirmeyecek olan, hükümet polisi veya askerleriyle bir çatışma sonucu verir. Eğer güçlerin hesaplanması yaklaşan çatışmanın arifesinde sıcağı sıcağına yapılırsa, bu Partiyi düşmanla zamansız bir kesin çatışma zorunda bırakabilir ve eğer Parti hâlâ zayıf ve çatışmalar için hazır değilse, düşman bu tür «güç hesaplanması» durumundan proletarya hareketini ezmek için yararlanabilir (Partinin 1917 Eylülündeki sürekli çağrıları şöyleydi: «tahrik edilmenize izin vermeyiniz»). Demek ki, mevcut devrimci kriz anında güçlerin hesaplanması yöntemini uygularken çok dikkatli olmak gerekir, ve şurası da unutulmasın ki, eğer Parti zayıfsa düşman böyle bir hesaplaşmayı proletaryayı yenilgiye uğratabilecek bir silâha dönüştürebilir veya en azından proletaryayı ciddi olarak zayıflatabilir. Ve diğer taraftan, eğer Parti eyleme hazırsa ve düşman safları açıkça perişan

haldeyse, «güçlerin hesaplanmasına» başlandıktan sonra «güç denemesine» geçme fırsatı kaçırılmamalıdır (bunun için şartların elverişliliği hesap edilerek «meyvanın olgunlaşması» v.b.) ve sonra genel saldırıya geçilmelidir.

6) **Saldırı Taktikleri** (proletarya iktidarı aldığında kurtuluş savaşı taktikleri).

7) **Düzenli Geri Çekilme Taktikleri.** Üstün düşman güçleri karşısında ordunun çoğunluğunun olmasa da, en azından kadrolarının yetenekle nasıl geri çekileceği (Lenin'in «Sol Kanat» Komünizmi... kitabına bakınız). Örneğin Witte Dubasov Dumasını boykot sırasında en son bizim geri çekilmemiz. Geri çekilme taktikleriyle paniğe kapılıp kaçma «taktikleri» arasındaki fark (Menşeviklerle kıyaslama).

8) **Savunma Taktikleri,** kadroları koruma ve gelecekteki savaşlara katılacak güçlerin toplanması biçimindedir. Bu taktikler, istisnasız mücadelenin bütün alanlarındaki durumları ele alma, bütün silâhları, yani her türlü örgüt biçimini, en önemsiz görünenlerden birini bile ihmal etmeden yaratmak görevini Partiye yükler, çünkü ileride savaşın ilk arenasının hangi alanda olacağını veya örgüt biçiminin hangisi olacağı, kesin savaş açıldığında hangi hareket veya örgüt biçiminin proletaryanın başlangıç noktası ve gerçek silâh olacağını kimse söyleyemez. Bir başka deyimle savunma ve güç biriktirme döneminde Parti kendisini kesin savaşlar için tam anlamıyla hazırlamalıdır. Savaşlara **girmek için...** Ancak bu hiç bir şekilde Partinin silâhları kuşanmış bir halde beklemesi ve bomboş gezen bir seyirci haline gelerek devrimci bir Parti durumundan (eğer muhalefetteyse) bekle ve gör Partisine dönüşüp dejenere olması anlamına gelmez-hayır, eğer Parti ge-

rekli güç biriktirmesini henüz gerçekleştirmediyse veya şartlar Parti için elverişsizse, böyle dönemde Parti çatışmalardan kaçınmak, savaşı kabul etmemek zorundadır, fakat elbette ki, elverişli şarlarda **tek bir fırsatı bile kaçırmamalıdır**, elbette ki, düşman için bir dezavantaj teşkil ettiğinde onu savaşa girmeye zorlamak, düşmanı sürekli bir heyecan içinde tutmak, adım adım onun güçlerini dağıtmak ve demoralize etmek, proletaryanın günlük çıkarlarını kullanarak proletarya güçlerini adım adım eğitmek ve bu yolla kendi güçlerini arttırması gerekir.

Ancak böyle yapılırsa, savunma gerçekten aktif bir savunma olur ve Parti tefekkür içinde, bekle ve gör Partisi değil, gerçek bir **eylem partisi** olmanın özelliklerini koruyabilir; ancak böyle bir Parti olaylara habersiz yakalanmaktan kurtulur, kesin eylem anını kaçırmaz. Kautsky ve şurekasının «akıllı» miskin bekleme tetkikleri yüzünden Batıdaki proletarya devriminin zamanını görememeleri ve hâlâ «daha da akıllı» pasiflik durumunu sürdürmeleri tam bir uyarı niteliğindedir. Ve yine, Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin barış ve toprak meseleleri üzerinde sonsuz bekleme taktikleri yüzünden iktidarı alma fırsatını kaçırmaları durumu, yine bir uyarı olarak yardımcı olmalıdır. Diğer yandan aktif savunma taktikleri ve eylem taktikleri, Komünist Partisinin devrimci eylem taktiklerinin, proletaryanın güçlerini biriktirmeye ve onun eylem için artan hazırlığına ve böylece devrimin hızlanmasına değil de, proletaryanın güçlerinin dağılmasına, onların eylem hazırlığının bozulmasına ve böylece devrim davasının gecikmesine yolaçacak olan devrimci «Jimnastik» taktiklerine dönüşme tehlikesini yaratacağından kötü kullanılmamalıdır.

9) **Komünist Strateji ve Taktiklerin Genel İlkeleri.** Bu konuda üç ilke vardır:

a) Marksist teori tarafından ulaşılan ve devrimci pratiğin de doğruladığı sonucun temeli olan uygulamaya göre, kapitalist ülkelerde proletarya her bakımdan devrimci olan tek sınıftır, insanlığın kapitalizmden kesin kurtuluşu ile ilgilenir ve bu yüzden de onun görevi bütün sömürülen ve ezilen yığınların önderi olmaktır Sonuç olarak, bütün çalışma proletarya diktatörlüğünün kurulmasına yöneltilmelidir.

b) Marksist teori tarafından ulaşılan ve devrimci pratiğin de doğruladığı sonucun temeli olan uygulamaya göre, herhangi bir ülkenin **Komünist Partisinin strateji ve taktikleri**, eğer sadece «kendi» ülkesinin, «kendi» yurdunun, «kendi» proletaryasının çıkarlarıyla yetinmeyip aksine, kendi ülkesinin şartlarını ve durumunu hesaba katarken, uluslararası proletaryanın çıkarlarını, diğer ülkelerdeki devrimin çıkarlarını düşünürse ve özünde, ruhunda onlar enternasyonalistse, **«bütün ülkelerdeki** devrimlerin gelişmesi, desteklenmesi **için** (kendi) ülkelerinde mümkün olanının en fazlasını» yaparlarsa (Lenin'in **Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky**[12] adlı eserine bkz.) doğru strateji ve taktikler olabilir.

c) Başlangıç noktası olarak strateji ve taktikleri değişirken, yeni stratejik planlar ve taktik çizgiler konulurken tüm doktrinarizmin (Sağ ve Sol) (Kautsky, Axelrod, Bagdanov, Bukharin) reddedilmesinin, uyuşuk metodun, ve metinler almak, tarihsel paralellikler çizmek, suni planlar ve cansz formüller getirme metodu-

12 V. İ. Lenin, **Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsyk**, (Bkz. 4. Rusça basım, cilt 28, s. 207-202).

nun (Axelrod, Plekhanov) reddedilmesi; Marksizmin bakış açısından bir tavır almanın, Marksizme «yaslanmanın» değil, yani dünyayı «sadece yorumlamanın» değil, onu «değiştirmenin» gerekli olduğunun, proletaryayı yönetmenin ve «Proletaryanın arkasında uyuşmanın» ve olayların kuyruğuna takılmanın değil, bilinçsiz sürecin bilinçli bir ifadesi olmanın gerekli olduğunun kabul edilmesi (**Lenin**'in «Kendiliğindenlik ve Bilinç[13] ve Marks'ın Komünistlerin proletaryanın en uzak görüşlü ve en ileri kesimi olduğu yolunda **Komünist Manifesto**'sundaki[14] bilinen pasajı).

10) Görevler:

a) **Proletaryanın öncüsünü komünizm safına kazanmak** (yani kadroların yaratılması, Komünist Partisinin kurulması, programın ve taktik ilkelerin hazırlanması) başlıca eylem biçimi propagandadır.

b) **İşçilerin ve Ezilenlerin Geniş Yığınlarını Genellikle Öncünün Safına Kazanmak** (yığınları savaşma durumuna getirme). Temel eylem biçimi: Kesin savaşlara gitmek için yığınların pratik eylemi.

11) Kurallar:

a) **Proletaryanın istisnasız bütün örgüt biçimlerini, hareketin ve mücadelenin bütün biçimlerini (alanlarını)** öğreniniz. (Hareketin biçimleri: Parlamenter ve parlamento dışı, legal ve illegal).

b) **Hareketin bazı biçimlerinden diğer biçimlerine hızla geçmeye adapte olabilmeyi** veya bazı biçimlere diğerlerini eklemeyi öğrenin; legal biçimleri illegalle parlamenter biçimleri parlamento dışıyla birleştirmeyi

---

13 Söz konusu olan Lenin'in **Ne Yapmalı?** adlı eseridir. (Bkz. **Eserler**, 4. Rusça basımı, cilt 5, s. 319-494).

14 Bakınız Karl Marx ve Frederick Engels, **Seçme Eserler**, cilt I, Moskova 1951, s. 40-42).

öğrenin (örnek: Temmuz 1917'de Bolşeviklerin legal biçimlerden illegal biçimlere hızla geçişi; Lena olayları sırasında parlamento dışı hareketin Duma'daki eylemle birleşmesi).

12) Komünist Partisinin iktidarı almadan önceki ve sonraki strateji ve taktikleri:

a) Rus proletaryası tarafından Rusya **kesiminde** gerçekleştirilen (emperyalizmden **kopma, gizli anlaşmaların açıklanması,** emperyalist savaş yerine iç savaş, askerlere dostluk çağrısı, işçilere hükümetlere karşı çıkma çağrısı) Ekim Devriminden sonra (Rus burjuvazisine karşı zaferin sonucu olarak) ortaya çıkan durumun **en önemli** özelliği genel olarak Avrupa'nın ve özel olarak da Rusya'nın **uluslararası sosyal cephenin siperi, olmasıdır.** Uluslararası emperyalizmin tüm tasarısını doğrudan tehdit ettiği ve Batıda çatışan güçlerin ilişkisini Avrupa işçi sınıfı lehine kökten değiştirdiği için bu cephe **dünya tarihinde bir dönüm noktasıdır.** Bunun anlamı, Rus proletaryasının ve onun Partisinin **ulusal** bir güç olmaktan **uluslararası** niteliğe dönüşmesi ve kendi ulusal burjuvalarını devirmeleri biçimindeki eski görevin yerini, uluslararası burjuvaziyi devirme gibi yeni bir görevin almasıdır. Uluslararası burjuvazi ölüm tehlikesini hissettiğinden, **Rusya cephesini kapatmak** gibi acil bir görevi yerine getirmeye kalkışmış ve düzenlenmemiş güçlerini (yedekler) Sovyet Rusya'ya karşı toplamıştır. Sovyet Rusya ise, kendi payına bütün güçlerini savunmak için toplamak ve uluslararası burjuvazinin kendisine yönelttiği esas darbeyi savuşturmak zorundadır. Bütün bunlar Batı proleterlerinin kendi burjuvazilerine karşı mücadelelerini büyük ölçüde kolaylaştırmış ve **uluslararası proletaryanın öncü savaşçısı** Rus proletaryasına karşı onların sempatisini on defa daha arttırmıştır.

Demek ki, bir ülkede burjuvaziyi devirme görevinin yerine getirilmesi, uluslararası ölçüde savaşma, değişik alanda savaşa girişme -Proleter devlet tarafından düşman kapitalist devletlere karşı- gibi yeni bir göreve yol açtı; uluslararası proletaryanın müfrezelerinden birisi olan Rus proletaryası, böylece uluslararası proletaryanın ileri müfrezesi, öncüsü oldu.

Demek ki, Batıda devrimi sürdürmek için Rusya'nın devrimini tamamlayarak bunu kolaylaştırması görevi bir istek halinden günün saf pratik görevine dönüştü. Ekim'in ortaya çıkardığı ilişkilerdeki (özellikle uluslararası ilişkilerde) bu değişikliğe **tamamen** Ekim sebep oldu. Şubat devrimi uluslararası ilişkileri az da olsa etkilemedi.

b) Ekim'den sonra Rusya'da ortaya çıkan durumdaki **ikinci önemli özellik**, gerek Rusya'daki proletaryanın ve gerekse onun Partisinin durumundaki değişiklikti. Eskiden, Ekim'den önce, proletaryanın temel meselesi burjuvaziyi devirmek için bütün savaşçı güçleri örgütlendirmekti, yani proletaryanın görevi esas olarak kritik ve yıkıcı nitelikteydi. Şimdi, Ekim'den sonra burjuvazi artık iktidarda değildir, devlet proleter hale gelmiştir, eski görev de böylece kalkmıştır; bunun yerini, bir yandan **yeni Sovyet Rusya'yı**, onun ekonomik ve askerî örgütlerini **kurmak için** ve diğer yandan da devrilen ama tamamen ezilemeyen burjuvazinin direnişini kırmak için **Rusya'nın tüm emekçi halkını örgütlendirme** (köylüler, zanaatkârlar, aydınlar, Rusya'daki geri milliyetler) gibi **yeni bir görev** almıştır.[15]

15 Grevler, ayaklanmalar v.s. gibi, hareketin bazı eski biçimleri yavaş yavaş ortadan kalkmıştı ve yine işçi sınıfı örgütlerinin (Parti, Sovyetler, sendikalar, kooperatifler, kültür ve eğitim kurumları) nitelik ve biçimleri (görevleri) yavaş yavaş değişti.

c) Rusya'daki proletaryanın değişmesine tekabül eden ve yeni bir göreve de uygun olarak proletaryanın siyasetinde Rus halkının burjuva ve küçük-burjuva kesimlerine ilişkin bir değişiklik oldu. Eskiden (burjuvazinin devrilmesinin arifesinde) proletarya burjuva gruplarıyla tek tek anlaşmalar yapmayı reddetmişti, çünkü böyle bir siyaset iktidardaki burjuvaziyi güçlendirecekti. Şimdi ise, proletarya tek tek anlaşmalardan yanadır, çünkü bunlar iktidarını güçlendirir, burjuvazi arasında bölünmeye sebep olur, proletaryanın burjuvazinin ayrı ayrı gruplarını kurutmasına ve assimile etmesine yardımcı olacaktır. «Reformizm» ile tek tek anlaşmalar yapmak siyaseti arasındaki fark: Birincisi devrimci eylem metodunu kesinlikle reddeder, ikincisi reddetmez ve devrimciler buna başvurdukları zaman bunu devrimci metod üzerine kurarlar; birincinin imkânı dardır, ikincisinin ise daha geniştir. (Bakınız «reformizm» ve «anlaşma» siyaseti.)

d) Proletaryanın ve onun Partisinin dev adımlarla gelişmesinin karşılığında, Komünist Partisinin stratejik faaliyet imkânı arttı. Eskiden Komünist Partisi stratejik plan çizmekle, hareketin ve proletarya örgütlerinin değişik biçimleri arasında ve aynı zamanda hareketin değişik talepleri (sloganlar) arasında hareket etmekle sınırlanmıştı; bunlardan bazıları ilerleyerek, diğerleri değişerek, değişik sınıflar arasındaki çelişkiler biçimindeki ancak yetebilecek durumda olan yedek kuvvetlere başvuruluyordu. Kural olarak, bu yedekleri kullanabilme fırsatı ve olanağı Partinin zayıflığı yüzünden dar sınırlara hapsedilmişti. Şimdi, Ekim'den sonra ilk kez **yedekler artmıştır** (Rusya'daki toplumsal gruplar arasındaki çelişkiler, çevre devletlerdeki sınıflar ve mülkiyetler arasındaki çelişkiler, Batıda gelişen sosyalist devrim, Doğu'da ve genel olarak sömürgeler-

de v.s. gelişen devrimci hareket); ikinci olarak, **hareket araçları ve olanakları artmıştır** (eski araçlara yenileri eklendi, örneğin diplomatik faaliyet ve gerek Batı'daki sosyalist hareketle ve gerekse Doğu'daki devrimci hareketle daha etkili bağların kurulması); üçüncü olarak da, Rusya'da egemen **siyasi güç** olan, kendi silâhlı kuvvetlerine sahip olan ve uluslararası alanda dünya devrimci hareketinin öncüsü haline gelen proletaryanın gücü ve kaynaklarının artması nedeniyle **yedeklerin kullanılmasında yeni ve daha geniş olanaklar ortaya çıktı.**

13) **Özel:** a) Hareketin **temposu** meselesi ve strateji ve taktiklerin tayininde bunun rolü, b) **reformizm** meselesi, **anlaşmalar** siyaseti ve bunlar arasındaki ilişki.

14) **«Reformizm»** («uzlaşma»), **«anlaşmalar siyaseti»** ve **«tek tek anlaşmalar» üç ayrı şeydir** (her biri ayrı ayrı yazılmıştır). Menşeviklerin düşünceleri kabul edilemez, çünkü bunlar **reformizm** üzerinde, **devrimci eylemin reddedilmesi** üzerinde temellenmişlerdir, buna karşılık Bolşeviklerin yaptığı **anlaşmalar** devrimci eylemler istekleri üzerinde temellenmiştir. Bu yüzden Menşeviklerin yaptığı anlaşmalar bir sistem halinde, **anlaşmalar siyasetine dönüştürülmüştür**, buna karşılık Bolşevikler sadece tek tek, somut anlaşmalar yaparlar ve bunları özel bir anlaşmalar siyaseti haline getirmezler.

15) **Rusya Komünist Partisinin Gelişmesindeki Üç Dönem:**

a) **Proletaryanın öncüsünün (Parti) kurulması dönemi, Partinin kadrolarını toplama dönemi** (bu dönemde Parti **zayıftı**; bir programı ve genel taktik ilkeleri vardı, fakat kitle eyleminin Partisi olarak **zayıftı**):

b) Komünist Partisinin önderliği altında **devrimci kitle mücadelesi** dönemi. Bu dönemde Parti, **kitle aji-**

tasyonu örgütünden kitle eylemi örgütüne dönüştürüldü; hazırlık döneminin yerini, devrimci eylem dönemi almıştı;

c) **İktidarı aldıktan sonraki, Komünist Partisinin hükümet Partisi olmasından sonraki dönem.**

16) **Rus proleter devriminin** siyasi **gücü** tarımsal köylü devriminin (feodalizmin yıkılması) **proletaryanın önderliği altında** (burjuvazinin değil) gerçekleşmiş olmasında ve **bunun sonucu** olarak da, burjuva demokratik devriminin proletarya devriminin ilk kısmı olmasında yatmaktadır; köylülüğün emekçi unsurlarıyla proletarya arasındaki bağ ve ikincisinin **desteklenmesinin** birinciyi iyice ortaya çıkarması sadece siyasi bakımdan onu korumakla kalmadı, fakat örgütsel olarak Sovyetlerde sağlamlaştı ve bu durum proletaryaya halkın büyük çoğunluğunun sempatisini kazandırdı (ve işte bunun için proletaryanın bizzat kendisinin ülkede çoğunluğu teşkil etmemesi **önemli değildir**).

Avrupa'daki (kıtadaki) **proleter devrimlerinin zayıflığı,** orada proletaryanın kırla **bu** bağdan ve kırın bu desteğinden yoksun olmasında yatmaktadır; **orada,** köylüler feodalizmden burjuvazinin önderliği altında **kurtulmuşlardır** (o zamanlar zayıf olan proletaryanın değil) ve bu durum kırın çıkarları için Sosyal Demokrasinin ilgisizliğiyle birleşmiştir, çünkü uzun bir süre burjuvazi köylülüğün sempatisini kazanmıştır.

Temmuz 1921
İlk kez yayınlanmıştır.
J. Stalin, **Works,** Cilt 5, sf. 63-84.

II

RUS KOMÜNİSTLERİNİN STRATEJİ VE TAKTİK MESELELERİ İLE İLGİLİ OLARAK

Bu yazı değişik zamanlarda Presnya bölgesindeki işçi kulübünde ve Sverdlov Üniversitesindeki Komünist topluluğa «Rus Komünistlerinin strateji ve taktikleri üzerine» verdiğim konferanslar temeline dayanmaktadır[16]. Bu yazıyı yayınlamaya karar vermenin nedeni sa-

16. Sverdlov Üniversitesi adını Y. M. Sverdlov'dan alan işçi ve köylü Komünist üniversitesi.
1918'de Y. M. Sverdlov'un insiyatifiyle Bütün Rusya Merkez İcra Komitesi ajitatör ve propagandistler için kısa dersler düzenledi. Ocak 1919'da bu kurslar Sovyet çalışması için Okul adını aldı. S.B.K.P. (B)'in Sekizinci Kongresinde alınan bir kararla okul, Sovyet Merkez Okulu adını aldı ve Parti çalışmasının kuruluşuna temel oldu. 1919'un ikinci yarısında bu okul Sverdlov işçi ve köylü Komünist Üniversitesine dönüştürüldü.

dece Presnya ve Sverdlov'lu yoldaşların isteklerini karşılamayı bir görev saydığım için değil, fakat aynı zamanda bu yazının Partili işçilerimizin yeni yetişen nesline de yararı dokunacağındandır. Bununla birlikte şunu söylemeyi de gerekli görüyorum ki, bu yazı, Rusya'nın Partili basınında yönetici yoldaşlarımızın bir çok kereler söyledikleriyle kıyaslanınca özünde yeni bir şey koyduğu iddiasında değildir. Bu yazı yoldaş Lenin'in temel görüşlerinin genişletilmiş ve şematik bir açıklanmasıdır.

TEMEL GÖRÜŞLER

İşçi Sınıfı Hareketinin İki Yönü

Siyasal strateji, taktiklerde olduğu gibi, işçi sınıfı hareketi ile ilgilenir. Ancak işçi sınıfı hareketi iki unsurdan oluşur: Objektif veya kendiliğinden unsuru ve subjektif veya bilinç unsuru. Objektif, kendiliğinden unsur proletaryanın bilincinden ve isteğinden bağımsız olarak yer alan süreçler topluluğudur. Ülkenin iktisadî gelişmesi, kapitalizmin gelişmesi, eski rejimin parçalanması, proletaryanın ve onun çevresindeki sınıfların kendiliğinden hareketidir; sınıf çelişkileri v.b., bütün bunların tümü, gelişmesi proletaryanın isteğine bağlı olmayan olgulardır. Bu, hareketin objektif yanıdır. Stratejinin bu süreçlerle bir ilgisi yoktur, çünkü bunları ne durdurabilir ne de değiştirebilir: Bunları sadece hesaba katabilir ve buradan ilerler. Bu, marksizmin teori ve programı tarafından incelenmesi gereken bir alandır.

Ancak hareketin bir de subjektif, bilinçli yanı vardır. Hareketin subjektif yanı, hareketin kendiliğinden

süreçlerin işçilerin düşüncelerinde yansımasıdır; bu, proletaryanın belirli bir amaca doğru bilinçli ve sistematik hareketidir. Bizi ilgilendiren hareketin bu yanıdır, çünkü objektif yandan ayrı olarak, bu tamamen strateji ve taktiklerin doğrudan etkisine tâbidir. Strateji hareketin objektif süreçleri üzerinde herhangi bir değişikliğe yolaçamaz, burada, hareketin subjektif, bilinçli kesiminde ise, tersine, stratejinin uygulanma alanı geniş ve çeşitlidir, çünkü strateji hızlandırılabilir veya yavaşlatılabilir, stratejinin kendi üstünlük ve başarısızlıklarına bağlı olarak hareketi en kısa yoldan da yönetebilir, onu daha zor ve daha acılı bir yola da sokabilir.

Hareketi hızlandırmak veya yavaşlatmak, kolaylaştırmak veya zorlaştırmak -işte siyasal stratejinin ve taktiklerin uygulanabileceği alan ve sınırlar bunlardır.

Marksizmin Teori ve Programı

Stratejinin bizzat kendisi hareketin objektif süreçlerini incelemez. Bununla beraber, eğer hareketin önderliğinde büyük ve hayatî hatalardan kaçınmak isteniyorsa strateji objektif süreçleri de bilmek zorundadır. Objektif süreçler herşeyden önce Marksizmin teorisi ve aynı zamanda Marksizmin programı tarafından incelenir. Böylece strateji kendisini Marksizmin teori ve programının ortaya koyduğu gerçekler üzerine oturtur.

Kapitalizmin gelişme ve düşüşü gibi objektif süreçlerin incelenmesinden yola çıkan Marksizmin teorisi, burjuvazinin çöküşü ve iktidarın proletaryanın eline geçişi gibi kaçınılmaz olan sonuca varır, çünkü kapitalizm zorunlu olarak yolu sosyalizme açmaktadır. Proletarya stratejisinin hareketleri ancak, Marksizmin teorisinin bu temel sonucu üzerinde yükseldiğinde, gerçekten Marksist denmeye layık olabilir.

Teorinin koyduğu gerçeklerden ilerleyerek bilimsel olarak maddelerde formüle edilen Marksizmin programı proletarya hareketinin amaçlarını tayin eder. Program, kapitalist gelişmenin tüm dönemini kucaklayarak ve kapitalizmin devrilmesi ve sosyalist üretimin örgütlendirilmesi görüşünü ihtiva ederek veya kapitalizmin gelişmesinin sadece tek bir belirli aşamasını, örneğin mutlakiyetçi-feodal sistemin kalıntılarının yıkılarak kapitalizmin serbest gelişme şartlarının yaratılması olarak özetlenebilir. Böylece program, biri azami ve diğeri de asgari olmak üzere iki kısımdan oluşur. Şurası bir gerçektir ki, programın asgari kısmı için çıkarılan strateji, azami kısmı için çıkarılan stratejiden farklı olacaktır; ve stratejiye, hareketlerinde, Marksizm programında formüle edildiği gibi, hareketin amaçları kılavuzluk ederse, strateji gerçekten Marksist denmeye lâyık olabilir.

Strateji

Stratejinin en önemli görevi, proletaryanın programında formüle edilen amaçlara ulaşmak için düşmanına esas darbeyi en avantajlı olarak indirebilmede işçi sınıfı hareketinin izlemesi gereken temel yönü tayin etmektir. Stratejik plân, kesin darbenin azami sonuçlarına ulaşacağı doğrultunun düzenlenmesi planıdır.

Siyasal stratejinin temel ilkeleri askerî strateji ile bir analoji çizilerek kolaylıkla açıklanabilir: Örneğin, iç savaş sırasında Denikin'e karşı savaş. 1919'un sonlarında Denikin'in güçlerinin Tula yakınlarında beklediğini herkes hatırlayacaktır. O zamanlar bizim asker yoldaşlarımız arasında Denikin ordularına kesin darbenin hangi noktadan indirilmesi konusunda ilginç bir tartışma çıkmıştı.

Askeriyenin bir kesimi, esas darbenin doğrultusu olarak Çariçin—Novorossiysk hattının seçilmesini önerdi. Diğer kesim ise, tayin edici darbenin Voronej—Rostov hattı boyunca indirilmesini, bu hattan ilerleyerek Denikin ordularını ikiye bölmeyi ve sonra da parçaların her birini ayrı ayrı ezmeyi önerdi. Birinci planın, kuşkusuz, planın hedef tuttuğu Novorossiysk'in alınmasıyla Denikin ordularının geri çekilme yolunu kesmek anlamında olumlu yanı vardı. Ama bu plan bir yandan dezavantajlıydı, çünkü Sovyet iktidarına düşman olan illerden (Don Bölgesi) ilerlememizi öngörüyordu ve böylece ağır kurbanlar gerektiriyordu; öte yandan tehlikeliydi, çünkü Denikin ordularına, Tula, Serpuhov üzerinden Moskova yolunu açacaktı. Esas darbe için tek doğru plan ikincisiydi, çünkü bir yandan ana grubumuzun, Sovyet iktidarına dost olan bölgelerden (Voronej vilayeti — Donetz Havzası) ilerlemesini öngörüyordu ve bu yüzden de özel kurban gerektirmiyordu; öte yandan ise Denikin kuvvetlerinin Moskova üzerine yürüyen ana grubunun operasyonlarını baltalıyordu. Askerlerin büyük çoğunluğu, ikinci plandan yana olduklarını açıkladılar, ve böylece Denikin'e karşı savaşın sonucu belirlendi.

Başka sözlerle: Esas darbenin doğrultusunu belirlemek, tüm savaş dönemi için operasyonların karakterini önceden belirlemek demektir, yani tüm savaşın sonucunu onda dokuz önceden belirlemek demektir. Stratejinin görevi budur.

Aynı şey, siyasi strateji için de söylenmelidir. Rus proletaryasının siyasi önderleri arasında, proleter hareketin temel doğrultusu sorunu üzerine ilk ciddi çatışma, yirminci yüzyılın başlarında, Rus-Japon savaşı sırasında meydana geldi. Bilindiği gibi, o zamanlar Partimizin bir kesimi (Menşevikler), proleter hareketin Çarlığa karşı mücadelesinin esas doğrultusunun, proletarya ile liberal burjuvazi arasında blok kurma

çizgisi olduğunu savunuyorlardı, böylece son derece önemli bir devrimci faktör olarak köylülük plandan dıştalanıyor ya da hemen hemen dıştalanıyordu, genel devrimci harekete önderlik etme rolü ise liberal burjuvaziye bırakılıyordu. Buna karşılık Partimizin diğer kesimi (Bolşevikler) ise, esas darbenin, proletarya ile köylülük arasında blok kurma çizgisi üzerinde gerçekleşmesi gerektiğini, genel devrimci hareketin önderi rolünün proletaryada olması, liberal burjuvazinin ise tarafsızlaştırılması gerektiğini savunuyorlardı.

Eğer Denikin'e karşı savaşla analoji içinde, yüzyılımızın ilk on yılından 1917 Şubat Devrimi'ne kadar —çarlığa ve çiftlik sahiplerine karşı işçilerin ve köylülerin mücadelesi olarak— tüm devrimci hareketimizi karşılaştıracak olursak, çarlığın ve çiftlik sahiplerinin kaderinin, birçok açıdan, şu ya da bu stratejik planın (Menşevik ya da Bolşevik) kabul edilmesi, devrimci hareketin şu ya da bu ana doğrultusunun saptanmasına bağlı olduğu açıktır.

Nasıl Denikin'e karşı savaş sırasında, askeri strateji, darbenin ana doğrultusunu saptayarak, Denikin'in yok edilmesine kadar tüm diğer operasyonların karakterini onda dokuz belirlediyse, burada da, çarlığa karşı devrimci mücadele alanında da, siyasi stratejimiz, devrimci hareketin ana doğrultusunu Bolşevik plan doğrultusunda saptayarak, Rus-Japon savaşından 1917 Şubat Devrimi'ne kadar, çarlığa karşı tüm açık mücadele dönemi için Partimizin çalışmasının karakterini belirlemiştir.

Siyasi stratejinin görevi, her şeyden önce, Marksizmin teorisi ve programından yola çıkarak ve tüm ülkelerin işçilerinin devrimci mücadelesinin deneyimlerini hesaba katarak, verili tarihsel dönem için, verili ülkenin proleter hareketinin esas doğrultusunu doğru saptamaktır.

Taktikler

Taktikler stratejinin bir parçasıdır, ona tâbidirler ve ona hizmet ederler. Taktikler bir bütün olarak savaşla değil, fakat onun tek tek parçalarıyla, çatışma ve anlaşmalarla ilgilenir. Strateji savaşı kazanmaya veya, diyelim ki, Çarlığa karşı mücadeleyi sonuna kadar sürdürmeye çaba harcar; taktikler ise tersine özel anlaşmaları ve çatışmaları kazanmaya çaba harcar, herhangi bir andaki mücadelenin somut durumuna aşağı yukarı uygun düşen özel girişimleri veya özel hareketleri sürdürür.

Taktiklerin en önemli görevi, belirli bir andaki somut duruma en uygun düşen ve stratejik başarıya yol hazırlamada en kesin olan savaş yollarını, araçlarını, biçimlerini ve yöntemlerini tayin etmektir. Sonuç olarak, taktiklerin harekâtı ve sonuçları bir tecrit içinde ve anlık etkisinin bakış açısından değil, fakat stratejinin amaçları ve olanakları açısından dikkate alınmalıdır.

Taktik başarıların stratejik amaçlara ulaşmayı kolaylaştırdığı zamanlar vardır. Örneğin 1919'un sonunda Denikin cephesinde askerlerimiz Orel ve Voronozh'i kurtardığında, Voronozh'deki süvarilerimizin başarıları ve Orel'deki piyadelerimiz, Rostov'daki darbeyi indirmek için elverişli bir durum yarattıklarında böyle oldu. 1917 Ağustos'unda Rusya'da Petrograd ve Moskova Sovyetler'i Bolşeviklerin safına geçtiğinde de Ekim'de Partimizin indirdiği darbeyi kolaylaştıran yeni bir siyasal durum yaratıldı.

Anlık etkileri bakımından çok parlak olan, ancak stratejik olanaklara tekabül etmeyen taktik başarıların «beklenmeyen» durumlar yaratarak tüm harekete hayatî zararlar verdiği zamanlar vardır. Örneğin 1919 so-

nunda Moskova üzerine hızla ilerlemedeki kolay başarısı Denikin'in cephesini Volga'dan Dinyeper'e kadar genişlettirdi ve böylece ordularımızın yenilmesine yol açıldığında böyle oldu. Örneğin 1920'de Polonyalılara karşı savaş sırasında, Polonya'daki ulusal etkenin gücünü küçümseyerek ve hızlı ilerlemenin kolay başarısına kapılarak, biz, gücümüzün üzerinde bir göreve, Polonya halkının büyük çoğunluğunu Sovyet güçlerine karşı bir araya getiren ve Sovyet güçlerinin Minsk ve Zhitomir'deki başarılarını geçersiz kılan bir durum yaratan ve Sovyet ordusunun prestijini Batıya karşı küçülten Varşova üzerinden Avrupa'yı zorlamak görevine atıldığımızda böyle oldu.

Son olarak, taktik başarıların önemsenmemesi gereken ve gelecekteki stratejik kazançları korumak için taktik kayıpların ve aksiliklerin kesinlikle giderilmesini gerektiren anlar da vardır. Bu, özellikle savaş sırasında olur; bir taraf kendi ordu kadrolarını korumak ve üstün düşman güçlerinin saldırısından bunları çekmek isterken sistemli bir geri çekilmeye başlar ve gelecekteki kesin savaşlar için zaman kazanma ve güçlerini hazırlama amacıyla bütün şehirleri ve bölgeleri savaş yapmaksızın teslim eder. 1918'deki Alman saldırısı sırasında barışa susayan köylülerle ittifakı korumak, zaman kazanmak, yeni bir ordu yaratmak ve böylece gelecekteki stratejik kazançları korumak için Parti, o anın geçici siyasal etkisi bakımından önemli bir çekilme sayılabilecek olan Brest anlaşmasını kabule zorlandığında Rusya'daki durum böyleydi.

Bir başka deyimle, taktikler o anın geçici çıkarlarına tâbi olmamalıdır, anlık siyasal etki düşünceleri taktiklere rehberlik etmemeli, sağlam bir temelden ayrılıp havada şatolar kurmamalıdır.

taktik, stratejinin hedef ve olanaklarına uygun olarak inşa edilmelidir.

Taktiğin görevi, her şeyden önce, stratejinin yönergelerini kılavuz edinerek ve bütün ülkelerin işçilerinin devrimci mücadelesinin deneyimlerini göz önüne alarak, her verili anda somut savaş durumuna en uygun mücadele biçim ve yöntemlerini saptamaktır.

5 — Mücadele biçimleri

Savaş sevk ve idare yöntemleri, savaş biçimleri her zaman aynı değildir. Bunlar gelişme koşullarına uygun olarak, her şeyden önce de üretimin gelişmesine uygun olarak değişirler. Cengiz Han zamanında savaş, III. Napolyon zamanındakinden farklı sevk ve idare ediliyordu, yirminci yüzyılda da on dokuzuncu yüzyıldakinden farklıdır.

Bugünkü koşullar altında savaş sevk ve idare sanatı, savaşın bütün biçimlerinde ustalaşmak ve bu alanda bilimin bütün kazanımlarını özümlemekte, bunlardan akıllıca yararlanmakta, bunları ustaca birleştirmek ya da duruma göre bunlardan birini ya da diğerini zamanında kullanmakta yatar.

Siyasi alandaki mücadele biçimleri üzerine de aynı şey söylenmelidir. Siyasi mücadele biçimleri, savaş sevk ve idare biçimlerinden de çeşitlidir. Bunlar, ekonominin, toplumsal durumların, ve kültürün gelişmesine, sınıfların durumuna, mücadele eden güçlerin karşılıklı ilişkisine, devlet iktidarının karakterine ve nihayet uluslararası ilişkilere vb. göre değişir. Mutlakiyetçilik koşulları altında, kısmi grevlerle ve işçi gösterileriyle birleşen illegal mücadele biçimi, «legal olanaklar» varolduğunda açık mücadele biçimi ve işçilerin siyasi kitle grevi; örneğin Duma'da parlamenter mücadele biçimi ve zaman zaman silahlı ayaklanmaya kadar varan parlamento-dışı kitle eylemi; son olarak da proletarya iktidarı ele geçirdikten ve ordu da dahil olmak üzere devletin tüm kaynak ve güçlerinden yararlanma fırsatını sağladıktan sonra, devletsel mücadele biçimleri — proletaryanın devrimci mücadelesinin pratiği tarafından ortaya çıkarılan mücadele biçimleri aşağı-yukarı bunlardır.

Partinin görevi, bütün mücadele biçimlerinde ustalaşmak, bunları savaş alanında akıllıca birleştirmek ve mücadeleyi, verili durumda özellikle amaca uygun olan biçimlerde sivriltmektir.

6 — Örgüt biçimleri

Orduların örgütlenme biçimleri, kuvvet sınıfları ve silah cinsleri, genellikle savaş sevk ve idaresinin biçim ve yöntemlerine uydurulur. Sonuncuların değişmesiyle, birinciler de değişir. Hareketli savaşta, başarı çoğu zaman süvari birliğinin yoğun kullanımıyla belirlenir. Mevzi savaşında ise, süva-

rinin ya hiç rolü yoktur, ya da sadece tali bir rol oynar: ağır toplar ve uçaklar, zehirli gazlar ve tanklar her şeyi belirler.

Savaş sanatının görevi, tüm silah cinslerine sahip olmak, onları mükemmelliğe kadar geliştirmek ve onların operasyonlarını ustaca birleştirmektir.

Siyasi alandaki örgütlenme biçimleri üzerine de aynı şey söylenmelidir. Tıpkı askeri alanda olduğu gibi, burada da örgüt biçimleri, mücadele biçimlerine uydurulur. Mutlakiyet döneminde, meslekten devrimcilerin gizli örgütleri; Duma döneminde eğitim, sendika, kooperatif ve parlamento örgütleri (Duma fraksiyonu ve diğerleri); kitle eylemleri ve kitle ayaklanmaları döneminde fabrika komiteleri, köylü komiteleri, grev komiteleri, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri, Devrimci Askeri Komiteler ve bütün bu örgüt biçimlerini birleştiren güçlü bir prole

tarya partisi; son olarak da iktidar işçi sınıfının elinde toplandığında proletaryanın devlet örgütü biçimi -bunlar genel olarak belirli şartlar altında proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesinde güvenebileceği ve güvenmesi gereken örgüt biçimleridir.-

Partinin görevi bütün bu örgüt biçimlerini öğrenmek, kusursuz hale getirmek ve her istenen anda bunların harekâtlarını yetenekle birleştirmektir.

Slogan - Direktif

Savaşın amaçlarını veya tek tek anlaşmaları ifade eden ve askerler arasında çok tutulan yetenekle alınmış kararlar bazen orduyu eyleme sokmak ve moral sağlamak bakımından hayatî önemdedir. Uygun emirler sloganlar veya askerlere çağrılar tüm bir savaş boyunca birinci derecede ağır top veya birinci derecede hızlı tanklar kadar önemlidir. On binlerce, yüz binlerce insanla, onların çeşitli talep ve istekleriyle ilgilenen siyasi sloganlar daha da önemlidir.

Slogan, mücadelenin yakın veya uzak hedeflerinin kısa ve açık olarak yönetici grup tarafından, diyelim ki, proletarya ve onun partisince formüle edilmesidir. Sloganlar mücadelenin değişik amaçlarına uygun olarak atılır, bu amaçlar ya tüm bir tarihsel dönemi kucaklar ya da belirli bir tarihsel dönemin tek tek aşamalarını ve kesimlerini kucaklar. İlk kez «Emeğin Kurtuluşu» grubu[17] tarafından geçen yüzyılın seksenlerinde ortaya atılan «Kahrolsun Otokrasi» sloganı bir **propaganda** slo-

17. «Emeğin Kurtuluşu Grubu» 1883'de Cenova'da G. V. Plekhanov tarafından kurulan ilk Rus Marksist grubu. (Bu grubun faaliyetleri ve oynadığı tarihsel rol ile ilgili olarak **S.B.K.P.(B) Tarihi**'ne (Kısa Ders) bakınız Moskova 1952, s. 23-34.)

ganıydı, çünkü bu sloganın amacı en hızlı savaşçı niteliğindeki kişi ve grupları Partiye kazanmaktı. Rus-Japon savaşı sırasında otokrasinin zayıflığı işçi sınıfının geniş kesimleri tarafından da anlaşılınca bu slogan **ajitasyon sloganı** oldu, çünkü amacı geniş ezilen yığınları kazanmaktı. 1917 Şubat devriminden önceki dönemde, Çarlık yığınların gözünde tamamen itibarını kaybedince, «Kahrolsun Otokrasi» sloganı ajitasyon sloganından **eylem** sloganına dönüştü, çünkü geniş yığınları çarlığa karşı saldırıya çağırıyordu. Şubat devrimi sırasında bu slogan bir parti direktifi, yani belirli bir tarihte çarlık düzeninin belirli kuruluş ve yerlerini ele geçirmek için doğrudan bir çağrı oldu, çünkü bu, Çarlığı yıkmak ve yoketmek meselesiydi. Direktif, belirli bir zamanda ve belirli bir yerde Partinin eylem için bütün üyelerini harekete geçirerek doğrudan yaptığı çağrıdır ve eğer, çağrı yığınların taleplerini doğru ve tam olarak formüle ederse ve eğer çağrı için gerçekten zaman gelmişse, geniş ezilen yığınlar genellikle bunu benimser.

Sloganları direktiflerle veya ajitasyon sloganını eylem sloganı ile karıştırmak erkenden veya çok geç eyleme geçmek kadar tehlikelidir ve bu durum bazan hayatî derecede zarar verebilir. 1917 Nisan'ında «Bütün İktidar Sovyetlere» sloganı **bir ajitasyon** sloganı idi. 1917 Nisan'ında «Bütün İktidar Sovyetlere» sloganı altında Petrograd'da yer alan ve Kışlık Saray'ın kuşatıldığı ünlü gösteri erken girişilmiş bir hareketti ve bu yüzden de bu sloganı bir **eylem** sloganına[18] dönüş-

18. 20-21 Nisan 1917'de Petrograd'daki kitle gösterisi sırasında, gösterinin barışçı nitelikte olması konusunda Merkez Komitesinin genelgesine rağmen, Bolşevik Partisinin Petrograd Komitesinden bazı üyeler (Bogdatyev ve diğerleri) Geçici Hükümetin derhal devrilmesi sloganını

türmek bir felâketti. Parti, bu gösterinin düzenleyicilerini mahkûm ederken haklıydı, çünkü bu sloganın bir eylem sloganı haline dönüştürülmesi için gerekli şartların olgunlaşmadığını biliyordu ve proletarya adına girişilecek bir erken eylemin onun güçlerinin yenilgisiyle sonuçlanabileceğini biliyordu.

Diğer yandan, Partinin, düşmanın düzenlediği bir tuzağa karşı saflarını korumak veya direktifin uygulanmasını daha uygun bir an'a ertelemek için, atılmış bir sloganı (veya direktifi) «bir günde» kaldırma veya değiştirme zorunda kaldığı durumlar olabilir. 1917 Haziran'ında Petrograd'da böyle bir durum ortaya çıkmıştı; durum değiştiği için Partimizin Merkez Komitesi çok iyi hazırlanan ve 10 Haziran'da yapılması kararlaştırılan işçi ve asker gösterilerini «aniden» kaldırdı.

Ajitasyon sloganlarını eylem sloganlarına veya eylem sloganlarını belirli ve somut direktiflere dönüştürmek veya eğer durum gerektirirse, uygun bir zamanda herhangi bir sloganın uygulanmasını, bu slogan yaygın ve şartlar olgunlaşmış da olsa, kaldırabilmede gerekli esneklik ve kararlılığı göstermelidir.

STRATEJİK PLAN

Tarihsel Dönemeçler - Stratejik Planlar

Partinin stratejisi bir kere tayin edildi mi bir daha değişmeyecek olan sürekli bir şey değildir. Strateji tarihî dönemeçlere, tarihî değişikliklere uygun olarak değişir. Stratejideki bu değişiklikler, tarihteki her ayrı

attılar. Merkez Komitesi bu «Sol» maceracıların eylemini mahkûm etti (Bkz. V. İ. Lenin, **«Eserler»**, 4. Rusça basım, cilt 24, s. 181-82).

dönemeç için, o dönemece tekabül eden ayrı ayrı stratejik plan çizilmesi ve o dönemeçten bir diğerine kadar olan tüm dönem boyunca geçerli olması gerçeğinde ifadesini bulur. Stratejik plan, devrimci güçler tarafından indirilecek temel darbenin yönünü ve toplumsal cephede geniş yığınların buna paralel mevzilenmesini açıklar. Doğal olarak, kendine özgü nitelikleri olan bir tarihsel döneme uygun düşen bir stratejik plan, tamamen ayrı niteliklere sahip bir başka tarihsel döneme uygun düşemez. Tarihteki her dönemece tekabül eden ve onun özelliklerine uyan bir stratejik plan esastır.

Aynı şey savaş için de söylenebilir. Kolçak'a karşı savaştaki stratejik plan, yeni bir stratejik plan gerektiren Denikin'e karşı savaşa uygun düşemezdi, bu savaş için çizilen stratejik plan da, diyelim ki 1920'de Polonya'lılara karşı savaşta uygun düşmeyecektir, çünkü temel darbelerin yönü, temel savaşçı güçlerde olduğu gibi üç durumda da değişik olacaktı.

Rusya'nın yakın tarihi, Partimizin tarihinde üç ayrı stratejik planı yaratan üç temel tarihsel dönemeç tanır. Partinin, genel olarak stratejik planlarının yeni tarihsel değişikliklere uygun olarak nasıl değiştiğini göstermek için bunları kısaca açıklamanın gerekli olduğunu sanıyoruz.

İlk Tarihsel Dönemeç ve Rusya'da Burjuva Demokratik Devrimine Doğru

Bu dönemeç bugünkü yüzyılın başlarında, Rus-Japon savaşı döneminde, Çar'ın ordularının yenilgisi ve Rus işçilerinin büyük siyasal grevleri halkın bütün sınıflarını sarstığı ve onları siyasal mücadelenin arenasına ittiğinde başladı. Bu dönemeç 1917 Şubat devrimi günlerinde sona erdi.

Bu dönem boyunca iki stratejik plan Partimizin gündemindeydi: Menşeviklerin planı (Plekhanov, Martov, 1905) ve Bolşeviklerin planı (Yoldaş Lenin, 1905).

Menşevik stratejisinin planı çarlığa temel darbeyi burjuvaziyle proletaryanın koalisyonu yoluyla indirmekti. O zamanlar devrimin bir burjuva devrimi olarak kabul edilmesi gerçeğinden ilerleyen bu plan, hareketin hegemonyasını (önderliğini) liberal burjuvaziye bırakıyordu ve proletaryayı «aşırı sol muhalefet» rolüne, burjuvaziyi «izleme» rolüne indirgerken en büyük devrimci güçlerden birisini, köylülüğü tamamen ihmal ediyordu.

Rusya gibi bir ülkede milyonlarca köylüyü ihmal ettiği için bu planın ümitsiz bir hayal olduğunu anlamak kolaydır ve devrimin kaderini liberal burjuvazinin eline bıraktığı için (burjuvazinin hegemonyası) bu plan gericiydi, çünkü liberal burjuvazi devrimin tam zafere ulaşmasıyla ilgilenmiyordu, her zaman için çarlıkla anlaşarak meseleyi bitirmeye hazırdı.

Bolşevik stratejisi ise, (yoldaş **Lenin'in İki Taktik**[19] adlı kitabına bakınız) çarlığa, devrimin temel darbesini proletarya ile köylülüğün koalisyonu yoluyla indirmeyi planlarken liberal burjuvazi de tarafsızlaştırılacaktı. Liberal burjuvazinin burjuva demokratik devriminin tam zaferiyle ilgilenmediği, işçilerin ve köylülerin devrimi zafere ulaştırmaları pahasına çarlıkla anlaşma yapmayı tercih etmeleri gerçeğinden ilerleyen ve buna karşılık, bu plan, devrimci hareketin hegemonyasını Rusya'da tam anlamıyla tek devrimci sınıf olan proletaryaya bırakıyordu. Bu plan sadece devrimin hareket et-

19. V. İ. Lenin, **Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği** (Bkz. **Eserler**, 4. Rusça basım, cilt 9, s. 1-119).

tirici güçlerini doğru olarak hesaba kattığı için değil, fakat aynı zamanda proletarya diktatörlüğü düşüncesini (proletaryanın hegemonyası) tohum halinde ihtiva ettiği için, daha sonra gelecek olanı, Rusya'da devrimin daha yüksek aşamasını parlak bir biçimde önceden gördüğü ve ona geçişi kolaylaştırdığı için de önemlidir.

Devrimin 1917 Şubat'ına kadar olan daha sonraki gelişmesi, bu stratejik planın tamamen doğruluğunu göstermiştir.

İkinci Tarihsel Dönemeç ve Rusya'da Proletarya Diktatörlüğüne Doğru

İkinci dönem çarlığın yıkılmasından sonra 1917 Şubat devrimiyle başlar. Emperyalist savaş, kapitalizmin öldürücü hastalıklarını bütün dünyada açığa çıkarmıştır; liberal burjuvazi, ülkenin gerçek yönetimini ele alma yeteneğinde olamayınca şekilsel iktidarı almakla (Geçici Hükümet) yetinmek zorunda kalmıştı; İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri gerçek iktidarı eline aldıktan sonra, bundan gerekli şekilde yararlanmak için ne deneyi ve ne de arzusu olmuştu; cephedeki askerler ve cephe gerisinde işçi ve köylüler savaşın ağır yükü ve ekonomik çöküş altında eziliyorlardı; «ikili iktidar» ve «irtibat komitesi»[20] rejimi iç çelişki-

20 Orkheidze, Steklov, Sukhanov, Filippovsky ve Sobolev'den ve daha sonra (Chernov ve Tseteli) oluşan «İrtibat Komitesi», Geçici hükümetle ilişki kurmak, onu «etkilemek» ve onun faaliyetlerini »yönlendirmek» amacıyla Menşevik ve Sosyalist-Devrimci Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti tarafından kurulmuştu. Gerçekte «İrtibat Komitesi» Geçici Hükümet'in burjuva siyasetini sürdürmesine yardımcı oldu ve bütün iktidarı Sovyetlere ge-

lerle parçalanınca ve ne savaşı sürdürme ne de barışı getirme yeteneği gösteremeyince, sadece çıkış yolu bulamamakla kalmadı, fakat aynı zamanda durumu daha da karıştırdı. Bu dönem 1917 Ekim devrimiyle sona erdi.

O zamanlar Sovyetlerin gündeminde iki plân vardı; Menşevik-Sosyalist-Devrimci plan ve Bolşevik plan.

Menşevik-Sosyalist-Devrimci strateji başlangıçta Sovyetlerle geçici hükümet arasında, devrimle karşıdevrim arasında tereddüt geçiriyordu, Demokrat konferansın açıldığı günlerde (Eylül 1917) son şeklini aldı. Bu strateji Sovyetlerin yavaş yavaş ama kesin olarak iktidardan uzaklaştırılması ve ülkedeki bütün iktidarın, gelecekteki burjuva parlamentosunun prototipi olan «ön-parlamentoda» toplanması çizgisini izledi. Barış ve savaş sorunları, tarım ve işçi sorunları, milli meselede olduğu gibi tamamen ihmal edilmiş, Kurucu Meclisin toplanmasına terkedilmiş, yani kısaca, belli olmayan bir döneme ertelenmişti. «Bütün İktidar Kurucu Meclise»: bu, Sosyalist-Devrimciler'in ve Menşevikler'in stratejik planlarını nasıl formüle ettiklerini gösteriyor. Bu, bir burjuva diktatörlüğünün hazırlanması planıydı, «tam bir demokratik» diktatörlüğün arandığı ve geri getirilmek istendiği doğrudur, ancak her şey bir burjuva diktatörlüğü içindi.

Bolşevik stratejisi (Yoldaş **Lenin**'in **«Tezler»**ine bakınız. 1917 Nisan'ında yayınlanmıştır[21]) temel dar-

---

çirmek isteyen işçi yığınlarının devrimci mücadeleyi sürdürmelerini engellemeye çalıştı. «İrtibat Komitesi» Menşevik ve Sosyalist-Devrimcilerin temsilcilerinin Geçici Hükümete girdiği Mayıs 1917'ye kadar varlığını sürdürdü.

21. V. İ. Lenin, «Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri», (Bkz. **Eserler**, 4. Rusça basımı, cilt 24, s. 1-7).

beyi proletaryanın ve yoksul köylülüğün birleşik güçleri yoluyla burjuva iktidarını tasfiye etmeye, proletarya diktatörlüğünü Sovyet Cumhuriyeti biçiminde örgütlendirmeye yönelmiştir. Emperyalizmle bağları koparmak ve savaştan çıkmak; eski Rus İmparatorluğunda ezilen milliyetlerin kurtuluşu; kapitalistlerin ve toprak ağalarının mülksüzleştirilmesi; sosyalist ekonomiyi örgütlendirme şartlarının hazırlanması. Bolşeviklerin o dönemdeki stratejik planının unsurları bunlardı. «Bütün İktidar Sovyetlere» Bolşeviklerin stratejik planlarını formüle edişleri böyleydi. Bu plan, sadece Rusya'daki yeni proleter devriminin gerçek hareket ettirici güçlerini doğru olarak hesaba kattığı için değil, fakat aynı zamanda Batıdaki devrimci hareketin gelişmesini hızlandırdığı ve kolaylaştırdığı için de önemlidir.

Ekim Devrimine kadar olan daha sonradaki dönem bu stratejik planın tamamen doğruluğunu göstermiştir.

Üçüncü Tarihsel Dönemeç ve Avrupa Devrimine Doğru

Üçüncü dönem Batıdaki iki emperyalist grup arasındaki ölüm kalım savaşı en üst noktasına ulaştığında başladı; Batıdaki devrimci kriz gelişiyordu; Rusya'daki burjuva hükümeti iflas ve çelişkiler içine gömülürken, proleter devriminin darbelerine uğradı; muzaffer proleter devrimi emperyalizmle bağlarını kopardı ve savaştan çıktı, böylece Batıdaki emperyalist koalisyonlar biçiminde daha keskin düşmanlar kazandı; yeni Sovyet hükümetinin barış kararnamesi, toprak ağalarının topraklarının müsaderesi, kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi ve ezilen milliyetlerin kurtuluşu

bütün dünyadaki sömürülenlerin güvenini kazandı. Bu, uluslararası ölçüde bir dönemeçti, çünkü ilk kez uluslararası sermaye cephesi yarıldı, kapitalizmi yıkma meselesi ilk kez pratik bir adım haline geldi. Bu durum, Ekim devrimini ulusal, Rusya'ya ait bir güçten uluslararası bir güce ve Rus işçilerini uluslararası proletaryanın geri müfrezesinden, kararlı mücadelesiyle Batının işçilerini ve doğunun ezilen ülkelerini ayağa kaldırarak onların öncüsü duruma dönüştürdü. Bu dönemeç henüz gelişmesinin sonuna gelmiştir, çünkü henüz uluslararası ölçüye ulaşmamıştır, fakat içeriği ve genel doğrultusu yeteri kadar açıktır.

O zamanlar Rusya'daki siyasi çevrelerin gündeminde iki stratejik plan vardı: Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin aktif kesimlerini kendi örgütlerine çeken karşı-devrimcilerin planı ve Bolşeviklerin planı.

Karşı-devrimciler ve aktif Sosyalist-Devrimciler Menşevikler bütün huzursuz unsurları tek bir kampta birleştirme yolunu izlediler: cephe gerisindeki ve cephedeki eski ordu subayları, sınır bölgelerindeki burjuva-milliyetçi yönetimler, devrimin mülksüzleştirdiği kapitalistler ve toprak ağaları, müdahale hazırlayan Entent ajanları v.b. Bunlar, isyanlar ve yabancı müdahaleler yoluyla yıkıcılığa ve Rusya'da düzeni restore etmeye yöneldiler.

Bolşevikler ise tersine, Rusya'da proletarya diktatörlüğünü güçlendirme ve Rus proleterlerinin çabaları ile Avrupa proleterlerinin ve dünya emperyalizmine karşı Doğu'daki ezilen ulusların çabalarını kaynaştırarak bütün ülkelerdeki proleter devrim hareketlerinin alanını genişletme yolunu tuttular. Bu stratejik planın tam ve berrak bir açıklaması Yoldaş Lenin'in

Proletarya İhtilâli ve Dönek Kautsky adlı broşüründe açıklanır; **«Bütün ülkelerdeki devrimlerin gelişmesi, desteklenmesi için bir ülkede** (herkesin kendi ülkesinde-J. Stalin.) **mümkün olanın en fazlasının yapılması»,** Bu stratejik plan sadece dünya devriminin hareket ettirici güçlerini doğru olarak hesaba kattığından değil, fakat aynı zamanda Sovyet Rusya'daki daha sonraki dönüşüm süreci dünya devrimci hareketinin dikkat merkezini, Batıdaki işçilerin ve doğu'daki sömürgelerin kurtuluş bayrağını önceden gördüğü ve kolaylaştırdığı için değerlidir.

Dünya devriminin daha sonraki gelişmesi ve Rusya'da Sovyet iktidarının beş yıllık varlığı da bu stratejik planın tamamen doğruluğunu göstermiştir. Sovyet hükümetini devirmek için bir çok teşebbüslerde bulunan karşı-devrimciler, Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklerin şimdi sürgünde oldukları bir gerçektir. Bu arada Sovyet hükümeti ve uluslararası proletarya örgütü, dünya proletaryasının siyasetinin başlıca araçları haline gelmektedir ve bu türden diğer olaylar da Bolşeviklerin stratejik planlarının lehine açık bir ifade niteliğindedir.

Pravda, No. 56, 14 Mart 1923.
İmza: J. Stalin
Eserler, cilt 5, s. 163-183.

III

STRATEJİ VE TAKTİKLER

Bu konu ile ilgili olarak altı soruna değineceğim:

a) Proletaryanın sınıf mücadelesinde önderlik bilimi olarak strateji ve taktikler;

b) Devrimin aşamaları ve strateji;

c) Hareketin yükseliş ve inişi ve strateji;

d) Stratejik önderlik;

e) Taktik önderlik;

f) Reformizm ve devrimcilik;

1) **Proletaryanın sınıf mücadelesinin önderlik bilimi olarak strateji ve taktikler.** İkinci Enternasyonalin hakim olduğu dönem esas olarak proletaryanın siyasi ordularının daha ziyade barışçı gelişme şartları altında kurulduğu ve eğitildiği bir dönemdi. Parlamentarizmin sınıf mücadelesinin egemen biçimi olduğu bir dönemdi. Büyük sınıf çelişkileri, proletaryayı devrimci çatışmalara hazırlama, proletarya diktatörlüğüne ulaşma araçları o zamanların gündeminde görünmüyordu. Proletarya ordularını kurmak ve eğitmek için bütün legal araçlardan yararlanmak, proletaryanın sadece bir muhalefet olarak içinde bulunduğu statik şartlarına uygun olarak parlamenterizmden yararlanma göreviyle yetiniliyordu. Şurası bir gerçektir ki, böyle bir dönemde ve proletaryanın görevlerini böyle bir anlayışla ne bütünleşmiş bir stratejiye ve ne de iyi hazırlanmış taktiklere sahip olunabilirdi. Taktikler ve strateji üzerine kırık dökük ve parça parça düşünceler vardı, ama tam anlamıyla strateji ve taktikler diye birşey yoktu.

İkinci Enternasyonalin en büyük günahı, mücadelenin parlamenter biçimlerinden yararlanma peşinde koşması değildi, o bu biçimlerin önemini abarttı, bunları tek mücadele biçimi olarak aldı ve açık devrimci savaşlar dönemi gelince ve mücadelenin parlamento dışı biçimleri ortaya çıkınca, İkinci Enternasyonal partileri bu yeni görevlere sırtlarını çevirdiler, bunları omuzlamayı reddettiler.

Ancak daha sonraki dönemde, proletaryanın doğrudan eylemi döneminde, proletarya devrimi döneminde; burjuvaziyi devirme görevi acil bir pratik eylem sorunu haline gelince; proletaryanın yedekleri meselesi (strateji) en acil sorunlardan birisi olunca; örgüt ve

parlamento ve parlamento dışı bütün mücadele biçimleri (taktikler) kendilerini açıkça belli edince -ancak ve ancak bu dönemde bütünleşmiş bir strateji ve proletarya mücadelesi için itinayla hazırlanmış taktikler yaratılabilir. İşte bu dönemde Lenin, İkinci Enternasyonal oportünistleri tarafından hasır altı edilen Marx ve Engels'in strateji ve taktikler üzerine olan düşüncelerini gün ışığına çıkardı. Ancak Lenin, Marx ve Engels'in özel tarihsel önerilerini restore etmekle yetinmedi. Onları daha da geliştirdi, proletaryanın sınıf mücadelesinin önderliği için kılavuz ilkeler ve tümünü bir kurallar sisteminde birleştirerek bunlara yeni düşünceler ve öneriler ekledi. Lenin'in **Ne Yapmalı?**, **İki Taktik, Emperyalizm, Devlet ve İhtilâl, Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky, «Sol-Kanat» Komünizmi** gibi broşürleri şüphesiz ki Marksizmin genel hazinesine, onun devrimci özüne paha biçilmez değerde katkı niteliğindedir. Leninizmin strateji ve taktikleri, proletaryanın devrimci mücadelesinin önderlik bilimini teşkil etmektedir.

2) **Devrimin aşamaları ve strateji.** Strateji, devrimin belirli bir aşamasında proletaryanın temel darbesinin yönünün tayin edilmesidir; devrimci güçlerin mevzilenmesine (temel ve ikincil yedekler) tekabül eden planın hazırlanmasıdır; devrimin belirli bir aşaması boyunca bu planı gerçekleştirme savaşıdır.

Bizim devrimimiz şimdiye kadar iki aşamadan geçmiştir, Ekim devriminden sonra ise üçüncü aşamaya girmiştir. Stratejimiz sırasıyla değişmiştir.

İlk Aşama. 1903'den Şubat 1917'ye kadar. Hedef: çarlığı yıkmak ve ortaçağ kalıntılarını tamamen süpürüp atmak. Devrimin temel gücü: proletarya. Acil yedekler: köylülük. Temel darbenin doğrultusu: köy-

lülüğü kazanmaya ve çarlıkla **uzlaşarak** devrimi tasfiyeye uğraşan liberal-monarşist burjuvazinin tecriti. Güçlerin mevzilenme planı: işçi sınıfının köylülükle ittifakı. «Proletarya, otokrasinin direnişini zor kullanarak kırmak ve burjuvazinin tutarsızlığını gidermek için köylülüğün geniş yığınlarıyla ittifak kurarak demokratik devrimi sonuna kadar götürmelidir.» (Bkz. Lenin, Eserler, cilt VIII, s. 96).

İkinci Aşama. Mart 1917'den Ekim 1917'ye kadar. Hedef: Rusya'da emperyalizmi yıkmak ve emperyalist savaştan çıkmak. Devrimin temel gücü: proletarya. Acil yedekler: yoksul köylülük. Komşu ülkelerin proletaryası muhtemel yedekler. Elverişli etken olarak uzun savaş ve emperyalizmin krizi. Temel darbenin doğrultusu: ezilen köylü yığınlarını kazanmaya ve emperyalizmle **uzlaşarak** devrime son vermek isteyen küçük-burjuva demokratlarının (Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler) tecriti. Güçlerin mevzilenme planı: proletaryanın yoksul köylülükle ittifakı. «Proletarya, burjuvazinin direnişini zor kullanarak ve köylülüğün ve küçük burjuvazinin tutarsızlığını gidermek için yarı proleter yığınlarla ittifak kurarak sosyalist devrimi gerçekleştirmelidir.» (aynı eser).

Üçüncü Aşama. Ekim devriminden sonra başlamıştır. Hedef: tek ülkede proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmak, bütün ülkelerde emperyalizmi yenilgiye uğratmak için bunu bir üs olarak kullanmak. Devrim tek ülkenin dışına yayılmaktadır; dünya devrimleri çağı açılmıştır. Devrimin temel güçleri: tek ülkede proletarya diktatörlüğü, bütün ülkelerde proletaryanın devrimci hareketi. Temel yedekler: gelişmiş ülkelerdeki yarı-proleter ve küçük köylü yığınları, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki kurtuluş hareketleri. Te-

mel darbenin doğrultusu: küçük-burjuva demokratlarının tecriti, emperyalizmle **uzlaşma** siyasetine temel desteği oluşturan İkinci Enternasyonal partilerinin tecriti. Güçlerin mevzilenme planı: proletarya devriminin sömürge ve bağımlı ülkelerdeki kurtuluş hareketleriyle ittifakı.

Strateji, devrimin temel güçleri ve onların yedekleriyle ilgilenir. Devrimin bir aşamadan diğerine geçişiyle değişir, ancak belirli bir aşama boyunca temel olarak değişmeden kalır.

3) **Hareketin Yükseliş ve İnişi ve Taktikler.** Taktikler, hareketin nisbeten kısa dönemindeki yükseliş ve inişlerinde, devrimin çıkış ve düşüşünde proletaryanın çizgisinin tayin edilmesidir; eski mücadele ve örgüt biçimlerinin, eski sloganların yerini yenilerinin alması ve bu biçimlerin kaynaştırılarak savaşın sürdürülmesidir. Stratejinin hedefi, savaşı, diyelim ki çarlığa karşı veya burjuvaziye karşı kazanmaksa, çarlığa ve burjuvaziye karşı sonuna kadar savaşı sürdürmekse, taktikler daha az önemli hedefler peşinde koşar, çünkü taktiklerin amacı savaşı bir tüm olarak kazanmak değil, bazı özel anlaşmalara veya özel savaşlara girişilerek bunların kazanılması, başarılı bir biçimde bazı özel kampanyalara veya devrimin yükseliş ya da inişindeki belirli bir dönemde somut durumlara tekabül eden eylemlere girişilmesidir. Taktikler stratejinin bir parçasıdır, ona tâbidir ve ona hizmet eder.

Taktikler, yükseliş ve inişe göre değişir. Devrimin ilk aşamasında (1903'den Şubat 1917'ye kadar) stratejik plan değişmeden kalırken, bu dönem boyunca taktikler bir çok kereler değişti. 1903'den 1905'e kadar Parti saldırı taktiklerini uyguladı, çünkü devrim yükseliş dönemindeydi, hareket üst derecedeydi ve taktik-

ler bu olgudan ilerlemek zorundaydı. Buna göre, devrimin yükselişinin gereklerine uygun olarak mücadele biçimleri devrimciydi. Mahalli siyasal grevler, siyasal gösteriler, genel siyasal grev, Duma'nın boykotu, ayaklanma, devrimci savaş sloganları-işte bunlar o dönemin başarılı mücadele biçimleriydi. Mücadele biçimlerindeki bu değişiklikler örgüt biçimlerindeki değişikliklere tekabül ederek gerçekleştirildi. Fabrika komiteleri, devrimci köylü komiteleri, grev komiteleri, işçi temsilcileri Sovyetleri, aşağı yukarı legal olarak faaliyet gösteren bir işçi partisi- işte bunlar o dönemdeki örgüt biçimleriydi.

1907'den 1912'ye kadar olan dönemde Parti geri çekilme taktiklerine başvurmak zorunda bırakıldı; daha sonra biz devrimci hareketin inişinden, devrimin gerileyişinden gerekli dersleri aldığımızdan, taktikler zorunlu olarak bu gerçeği hesaba katmalıydı. Mücadele biçimleri, örgüt biçimlerinde olduğu gibi duruma göre değişti: Duma'nın boykotu yerine, Duma'ya katılma; Duma dışındaki açık devrimci eylemler yerine, Duma içinde eylemler ve çalışma; genel siyasal grevler yerine, kısmî ekonomik grevler veya faaliyetlerde durgunluk. Elbette ki, o dönemde devrimci kitle örgütlerinin yerini kültür, eğitim, kooperatif, sigorta ve diğer legal örgütler alırken, Parti yeraltına geçmek zorundaydı.

Taktiklerin düzinelerle değiştiği, stratejik planların ise değişmeden kaldığı, devrimin üçüncü aşaması için de aynı şey söylenebilir.

Taktikler, değişmeleriyle ve kaynaşmalarıyla proletaryanın mücadele ve örgüt biçimleriyle ilgilenir, devrimin belirli bir aşamasında devrimin yükseliş ve düşüş, iniş ve çıkışına göre taktikler birçok kereler değişebilir.

4) **Stratejik Önderlik.** Devrimin yedekleri şöyle olabilir: **doğrudan:** a) köylülük ve genel olarak ülkedeki halkın orta kesimi; b) komşu ülkelerin proletaryası; c) sömürge ve bağımlı ülkelerdeki devrimci hareket; d) proletaryanın fetih ve kazançları- güçlü bir düşmanı ezmek ve zaman kazanmak için güç üstünlüğü sağlarken proletarya geçici olarak kazançların bir kısmından vazgeçebilir; **dolaylı** : a) Ülkedeki proleter olmayan sınıflar arasındaki çelişki ve çatışmalardan proletarya tarafından düşmanı zayıflatmak ve kendi yedeklerini güçlendirmek için yararlanılabilir; b) proletarya devletine düşman olan burjuva devletler arasındaki çelişki ve çatışmalar (örneğin emperyalist savaş), bunlardan proletaryanın saldırısında veya zorlu bir ricat harekâtında yararlanılabilir.

İlk kategorideki yedekler hakkında, önemi herkes tarafından anlaşıldığı için uzun laf etmeye gerek yok. Önemi yeteri kadar anlaşılmayan ikinci kategorideki yedeklere gelince, bazan devrimin ilerlemesinde bunların temel derecede önem taşıdığı görülebilir. Bir kimse, örneğin birinci devrim sırasında ve ondan sonra köylülüğü burjuvazinin etkisinden kurtarmada rol oynayan küçük-burjuva demokratlarla (Sosyalist Devrimciler) liberal monarşist burjuvazi (Kadetler) arasındaki çelişkinin önemini zor inkâr eder. Ekim devrimi döneminde başlıca emperyalist grupların giriştiği ölüm kalım savaşının da önemi inkâr edilemez. Emperyalistler kendi aralarında savaşa kapıştığında, güçlerini genç Sovyet iktidarına karşı yoğunlaştıramamışlardı, bu yüzden de, proletarya, güçlerini örgütlendirme ve iktidarını güçlendirme ve Kolçak ve Denikin'i sürüp atma olanağına sahipti. Şimdi şurası kabul edilmelidir ki, emperyalist gruplar arasındaki çelişki arttıkça ve onlar arasında bir savaş kaçınılmaz olunca,

açıklanan bu yedekler proletarya için daha fazla önem taşıyacaktır.

Stratejik önderliğin görevi, gelişmenin belirli bir aşamasında devrimin temel hedefine ulaşmak için bütün bu yedeklerden iyice yararlanmaktadır.

Yedekleri iyice kullanmak ne demektir?

Gerekli bazı şartları yerine getirmek demektir. Bunların başlıcaları da şöyle sıralanabilir:

İlk olarak: Devrim olgunlaştığında, saldırı dolu dizgin sürdürülürken ayaklanma kapıyı çaldığında ve yedekler öncünün hizmetine getirildiğinde, kesin anı kollayıp devrimin temel güçlerinin düşmanın en zayıf noktasında yoğunlaşması başarının kesin şartıdır. Nisan'dan Ekim 1917'ye kadar olan dönemde Partinin stratejisi yedeklerden yararlanmaya bir örnek olarak gösterilebilir. Şüphesiz ki, o zamanlar düşmanın en zayıf noktası savaştı. Şüphesiz ki, temel nitelikte olan bu sorunda Parti halkın en geniş kesimlerini proletaryanın öncüsünün etrafında topladı. O dönemde Partinin stratejisi, öncüyü bildiri ve gösterilerle sokak eylemlerinde eğitirken, cephe gerisindeki Sovyetler ve cephedeki asker komiteleri aracılığıyla yedekleri öncüye yetiştirmekti. Devrimin gidişi yedeklerden iyice yararlanıldığını göstermiştir.

Burada Lenin, Marx ve Engels'in ayaklanma hakkındaki ünlü tezlerini alırken, devrimin güçlerinden stratejik bakımından yararlanmaya ilişkin bu şarttan söz etmektedir.

«1) Ayaklanma ile asla **oynamayınız,** ama bir kere başladı mı da **sonuna kadar götürmeye** kararlı olunuz.

2) **Güçlerin büyük kısmını** kesin noktada ve kesin anda toplayınız, yoksa daha iyi hazırlanmış ve örgütlenme olanağına sahip olan düşman isyancıları yok edecektir.

3) Ayaklanma bir kere başladı mı, en büyük **kararlılıkla** ve bütün araçlarla hareket ediniz ve hiç tereddüt etmeden **saldırıya** geçiniz. 'Savunma her silâhlı ayaklanmanın ölümüdür.'

4) Düşmanı hiç beklemediği anda yakalamaya çalışmalısınız ve onun güçlerinin dağınık olduğu anı yakalamalısınız.

5) Küçük de olsa günlük başarılar için (eğer bir yehir söz konusuysa saatlik de olsa) çaba harcamalısınız ve ne pahasnıa olursa olsun 'moral gücü' koruyunuz» (Bkz. cilt XXI, s. 319-320).

İkinci olarak: Kesin darbenin indirilmesi anının, ayaklanmaya başlama anının seçilmesi krizin en üst noktaya ulaştığı, öncünün sonuna kadar savaşa hazırlandığı duruma, yedeklerin öncüyü desteklemeye hazır olduğu ve düşmanın saflarında en fazla panik olduğu anla aynı zamana rastlamalıdır.

Lenin diyor ki, **eğer** «(1) bizim bütün sınıf düşmanımız olan güçler yeteri kadar sıkışık bir duruma düştülerse, yeteri kadar uzlaşmazlık içindelerse, kendi güçlerinin üzerinde bir mücadeleyle yeteri kadar zayıf düştülerse; **eğer** (2) tereddüt geçiren, dalgalanan, tutarsız orta unsurlar- Küçük burjuvazi, burjuvaziden ayrı olan küçük-burjuva demokratlar- halkın gözünde yeteri kadar kendilerini açığa vurdularsa, pratikteki iflaslarıyla kendilerini yeteri kadar itibardan düşürdülerse; **eğer** (3) proletarya arasında burjuvaziye karşı en kararlı, en cesur devrimci eylemi destekleme le-

hine kitle duygusu ortaya çıktıysa ve bu istekle gelişiyorsa kesin savaşın tam anlamıyla hazır olduğuna inanılabilir. Bundan sonra devrim gerçekten olgunlaşmıştır; eğer yukarıdaki bütün şartlar doğru olarak hesap edilirse... ve biz zamanı eğer doğru seçtiysek gerçekten zafere ulaşacağız demektir» (Bkz. cilt XXV, s. 229).

Ekim ayaklanmasının gerçekleştirilmesi böyle bir stratejiye örnek olarak gösterilebilir.

Bu şartın gözden kaçırılması «temponun düşmesi» denen tehlikeli bir yanlışa götürür, Parti hareketin gerisine düştüğü veya çok önüne geçtiğinde başarısızlık tehlikesine uğrayabilir. Ayaklanma için seçilmemesi gereken bir anda böyle bir «tempo düşmesine», Sovyetlerde hâlâ yalpalama varken, cephedeki ordular henüz karar noktasındayken, yedekler daha henüz öncünün hizmetinde değilken, 1917 Eylül'ünde yoldaşlarımızın bir kısmının demokratik konferansı tutuklalayarak ayaklanma başlama çabaları örnek olarak gösterilebilir.

Üçüncü olarak: Hedefe giden yolda hangi zorluklar ve karışıklıklarla karşılaşılırsa karşılaşılsın tespit edilen çizgiden hiç şaşmadan yürümek, öncünün mücadelenin temel hedefini gözden kaçımaması ve bu amaca doğru ilerlerken yığınların yoldan çıkmamaları ve öncünün etrafında toplanmaları için gereklidir. Bu şartın gözden kaçırılması, denizcilerin «yolunu şaşırmak» dedikleri büyük hatayla sonuçlanır. «Yolunu şaşırmaya» örnek olarak, Demokratik Konferanstan hemen sonra Partinin hatalı davranışını gösterebiliriz: Parti ön-parlamentoya katılma kararı almıştı. Parti bir an için, ön-parlamentonun, burjuvazinin ülkeyi Sovyetler yolundan saptırarak burjuva parlamen-

terizmi yoluna sokmak için bir çaba olduğunu, Partinin böyle bir kuruluşa katılmasının herşeyi alt üst etmekle ve «Bütün İktidar Sovyetlere» sloganı altında mücadele veren işçi ve köylülerin kafasını karıştırmakla sonuçlanacağını unuttu. Bu yanlış, Bolşeviklerin ön-parlamentodan çıkmasıyla telafi edildi.

Dördüncü olarak: Düşman güçlüyken, geri çekilme kaçınılmaz bir durumken, düşmanın bizi kabule zorladığı savaş açıkça bir dezavantajken, güçler dengesinin gereği olarak öncüye indirilecek darbeden kaçınmak ve öncünün yedeklerini toplamak uğruna düzenli geri çekilmeyi gerçekleştirme çizgisinde yedekleri hareket ettirmek.

«Devrimci Partiler» diyor Lenin, «eğitimlerini tamamlamalıdırlar. Onlar saldırıyı öğrendiler. Şimdi onlar bu bilgiye düzenli geri çekilmenin nasıl gerçekleşeceği bilgisinin ekleneceğini anlamak zorundalar. Onlar, gerek nasıl saldırılacağını ve gerekse düzenli geri çekilmenin nasıl gerçekleşeceğini öğrenmeden zaferin imkânsız olduğunu anlamak zorundadır ve devrimci sınıfa kendi acı deneyiyle bunu gerçekleştirmesi öğretilmiştir» (Bkz. cilt XXV, s. 177).

Bu stratejinin amacı zaman kazanmak, düşmanı bölmek ve daha sonra saldırıya geçmek için güçleri biriktirmektir.

Brest anlaşmasının imzalanması bu stratejiye bir model olarak gösterilebilir, çünkü Partinin zaman kazanmasını, emperyalistlerin kampındaki çelişkilerden yararlanmayı, düşmanın güçlerini bölmeyi, köylülüğün desteğini almayı ve Kolçak ve Denikin'e karşı saldırının hazırlanmasında güçlerin toplanmasını sağlamıştır.

«Biz ayrı bir barış yaparken» diyordu Lenin o zamanlar, «kendimizi **mümkün olduğu kadar şu anda** birbiriyle savaşan emperyalist gruplardan ayırıyoruz, onların bize karşı anlaşma yapmalarını engelleyen karşılıklı nefret ve savaşlarından yararlanıyoruz ve sosyalist devrimi ilerletmek ve sağlamlaştırmak için belirli bir süre ellerimiz boş olsun.» (Bkz. cilt XXII s. 192).

«Şimdi en büyük aptallar bile» diyordu Lenin Brest Barışından üç yıl sonra, «Brest barışının bizi güçlendirdiğini ve uluslararası emperyalizmin güçlerini böldüğünü görebilir.» (Bkz. cilt XXVII, s. 7).

Doğru bir stratejik önderlik sağlayacak olan temel şartlar bunlardır.

5) **Taktik Önderlik.** Taktik önderlik stratejik önderliğin bir parçasıdır, stratejik önderliğin görev ve isteklerine tâbidir. Taktik önderliğin görevi proletaryanın bütün mücadele ve örgüt biçimlerini geliştirmek ve mevcut güçler dengesinde stratejik başarıyı hazırlamada gerekli azami sonuçlara ulaşmada bunların düzenli olarak kullanılmasını sağlamaktır.

Proletaryanın mücadele ve örgüt biçimlerinden düzenli olarak yararlanmaktan ne kastedilmektedir?

Bundan, gerekli bazı şartların gerçekleştirilmesi kastedilmektedir. Bunların başlıcaları şöyle sıralanabilir:

İlk Olarak: Hareketin belirli bir anının iniş ve çıkışları sırasında görülen durumlara en uygun düşen ve yığınların devrimcileşmesini kolaylaştıran ve sağlayan, milyonları devrimci cepheye getiren ve onları devrimci cephede mevzilendiren mücadele ve örgüt biçimlerini ileriye sürmek.

Sorun, öncünün eski rejime dayanmanın imkânsızlığını ve onun yıkılmasının kaçınılmazlığını anlaması değildir. Sorun, yığınların, milyonların bu kaçınılmazlığı anlaması ve öncüyü desteklemeye hazır olduklarını göstermesidir. Ama yığınlar bunu sadece kendi deneyleriyle anlayabilirler. Yerine getirilmesi gereken görev, geniş yığınların kendi deneyleriyle eski rejimin yıkılmasının kaçınılmazlığını anlamalarına yardımcı olmak, yığınların kendi deneyleriyle devrimci sloganların doğruluğunu anlamalarını daha da kolaylaştırmak olan bu tür örgüt ve mücadele biçimlerini düzenlemeye çalışmaktır.

Yığınların kendi deneyleriyle, Duma'nın yararsızlığını, Kadetler'in vaadlerinin sahteliğini, çarlıkla uzlaşmanın imkânsızlığını ve köylülükle işçi sınıfının ittifakının kaçınılmazlığını anlamalarını kolaylaştrmak için Parti, eğer zamanında Duma'ya katılma kararı almamış olsaydı, eğer Parti Duma'daki çalışma için güçlerini yoğunlaştırmaya karar vermemiş ve mücadeleyi bu çalışmanın temeli üzerinde geliştirmemiş olsaydı, öncü işçi sınıfından kopardı ve işçi sınıfı yığınlarla olan bağını kaybederdi. Duma döneminde yığınların kazandığı deney olmasaydı, Kadetler'in maskesinin düşmesi ve proletaryanın hegemonyası imkânsızlaşırdı.

«Otzovist» taktiklerinin tehlikesi, bunların öncüyü milyonlarca yedeğinden koparmayla tehdit etmesinden gelmektedir.

Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler savaş ve emperyalizmin savunuculuğunu yaparken, yığınlar daha henüz Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin barış, toprak ve özgürlük nutuklarının sahteliğini kendi deneyleriyle anlamadıkları bir sırada, proletarya «Sol»

Komünistlerin Nisan 1917'deki ayaklanma çağrısına uysaydı, Parti işçi sınıfından ayrı düşecek, işçi sınıfı geniş köylü ve asker yığınları arasındaki etkisini kaybedecekti. Yığınlar Kautsky döneminde bu deneyi kazanmasalardı, Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler tecrit edilemezlerdi ve proletarya diktatörlüğü imkânsız hale gelirdi. Bu yüzden küçük-burjuva partilerinin yanlışlarını «sabırla açıklama» ve Sovyetlerde açık mücadele taktikleri biricik doğru taktiklerdi.

«Sol» Komünistlerin taktiklerinin tehlikesi, Partiyi proletarya devriminin önderi durumundan hiç bir dayanak noktası olmayan bir avuç yararsız tertipçinin aleti durumuna dönüştürme tehdidi karşısında bırakmasındandır.

«Zafer sadece öncü ile kazanılmaz» diyordu Lenin, «Tüm sınıf ve geniş yığınlar öncüyü doğrudan desteklemeye ya da ona karşı olumlu bir tarafsızlık tavrı almadan öncüyü tek başına kesin savaşa sokmak... sadece aptallık değil, fakat cinayet de olacaktır. Ve gerçekten tüm sınıfların, gerçekten emekçi halkın geniş yığınlarının ve sermayenin baskısı altında ezilenlerin böyle bir tavır alabilmeleri için, tek başına propaganda ve ajitasyon yetmez. Böyle bir tavır için yığınların kendi siyasal tecrübelerinin olması gerekir. Sadece Rusya'daki değil, fakat Almanya'daki şaşırtıcı gücün ve canlılığın da şimdi doğruladığı bütün devrimlerin temel kanunu budur. Sadece Rusya'nın kültürsüz ve genellikle eğitimsiz yığınları değil, fakat yüksek bir kültür düzeyine sahip ve tamamen eğitilmiş olan Alman yığınları da kendi acı deneyleriyle, burjuvazi karşısındaki kesin güçsüzlüğü ve iktidarsızlığı, tam çaresizliği ve köleliği, İkinci Enternasyonal şövalyelerinin hükümetinin utancını, kararlılıkla ko-

münizme geçebilmek için proletarya diktatörlüğüne karşı tek alternatifin aşırı gericilerin (Rusya'da Kornilov, Almanya'da Kapp ve Şürekası) diktatörlüğünün kesin olarak kaçınılmaz olduğunu anlamaları gerekirdi.» (Bk. cilt XXV. s. 228).

İkinci Olarak: Belirli bir anda süreçler zincirinin özel bir halkasını keşfetmek, zincirin tümünü kavramamızı sağlayacak ve stratejik başarıya ulaşmak için şartları hazırlıyacaktır.

Burada söz konusu olan nokta, Partinin önündeki bütün görevlerden, gerçekleştirilmesi merkez noktayı teşkil eden ve yerine getirilmesi diğer acil görevleri başarıyla gerçekleştirecek olan en acil ve özel görevi bulup çıkarmaktır.

Bu tezlerin önemi, birisi epey eskiden (Partinin kuruluş dönemi) ve diğeri de zamanımızdan olmak üzere (NEP dönemi) iki örnekle açıklanabilir.

Partinin kuruluş döneminde, sayısız çevre ve örgütler henüz birbirine bağlanmamışken, çevrelerin amatörlüğü ve dar görüşü Partiyi yukarıdan aşağıya kadar çürütürken, ideolojik karışıklık Partimizin iç hayatının ayırdedici özelliğiyken, Partinin önündeki görevler zincirindeki temel halka ve temel görev bütün Rusya ölçüsünde illegal bir gazetenin **(Iskra)** kurulmasıydı. Neden? Çünkü daha sonra ortaya çıkan şartlarda, ancak bütün Rusya ölçüsünde bir illegal gazeteyle sayısız çevre ve örgütleri tek bir bütün içinde birleştirmeye yetenekli sağlam bir parti gövdesi yaratma, ideolojik ve taktiksel birlik için şartları hazırlama ve böylece gerçek bir partinin kurulması için temel inşa etmek mümkün olabilirdi.

Savaştan ekonomik kuruluşa geçiş döneminde,

sanayi parçalanma kıskacı içinde durgun yaşarken ve tarım işlenmiş şehir ürünlerinin eksikliğinden acı çekerken, devlet sanayii ile köylü ekonomisi arasında bağın kurulması başarılı bir sosyalist kuruluşun temel şartıyken, işte o dönemde süreçler zincirinin temel halkası, bir dizi görevler arasındaki temel görev, ticareti geliştirmektir. Neden? Çünkü NEP şartlarında sanayi ile köylü ekonomisi arasındaki bağ ticaret olmadan kurulamazdı; çünkü NEP şartlarında satışsız bir üretim, sanayi için felakettir; çünkü sanayi, gelişen ticaretin bir sonucu olarak sadece satışların genişlemesi ile gelişebilir; çünkü ticaret alanındaki durumumuzu sağlamlaştırdıktan sonra, ancak ticaretin kontrolünü sağladıktan sonra, ancak bu bağı kurduktan sonra sosyalist ekonominin temellerini atmada şartları yaratmak için sanayii köylü pazarıyla birleştirme ve diğer acil görevleri başarı ile yerine getirme umudu gerçekleşebilir.

«Bir devrimci ve genel olarak sosaylizmin savunucusu veya bir komünist olmak yetmez» diyor Lenin «Bir kimse her özel anda, zincirin özel halkasını bulabilmelidir, tüm zinciri kavrayabilmek ve halkalardan bir diğerine geçişi hazırlayabilmek için bir kimse bütün kararlılığıyla bu özel halkayı kavramalıdır.»...

«Şu anda... bu halka düzenli devlet planlaması (kontrolu) altında **iç ticaretin** yeniden canlandırılmasıdır.. 1921-22 sosyalist kuruluşumuzun geçiş biçimlerinde 'bütün kararlılığımızla kavramamız' gereken tarihsel olaylar zincirindeki 'halka' ticarettir.» (Bkz. cilt XXVIII, s. 82).

Doğru taktik önderliği sağlayacak temel şartlar bunlardır.

6) **Reformizm ve Devrimcilik:** Devrimci taktiklerle reformist taktikler arasındaki fark nedir?

Bazıları Leninizmin reformlara karşı olduğunu, genel olarak uzlaşma ve anlaşmalara karşı olduğunu sanırlar. Bu kesinlikle yanlıştır. Bolşevikler, belirli anlarda «her küçük yardımın», belirli şartlarda genel olarak reformların ve özel olarak uzlaşma ve anlaşmaların gerekli ve yararlı olduğunu herkes kadar bilirler.

«Uluslararası burjuvaziyi devirmek için verilen savaş» diyor Lenin, «devletler arasındaki sıradan savaşların en şiddetlisinden yüz kere daha zor, uzun ve çapraşıktır ve önceden hareket etmeyi, bir kimsenin kendi düşmanları arasındaki çıkar çatışmalarından (geçici de olsa) yararlanmayı reddetmesi, muhtemel müttefiklerle (Geçici, tutarsız, tereddütlü ve şartlı da olsa) anlaşma ve uzlaşmaları reddetmek aşırı derecede komik bir şey değil midir? Bu, bilinmeyen ve önceden ulaşılmamış bir dağa zorlu bir tırmanış sırasında, önceden zik zaklar yapmayı, adımlarımızı ileri geri oynatmayı, bir kere seçilen yolun dışında diğer yolları denemeyi reddetmek anlamına gelmez mi?» (Bkz. cilt XXV, s. 210).

Demek ki, mesele, reformlar veya uzlaşmalar ve anlaşmalar meselesi değil, reformlar ve anlaşmalardan yararlanmadır.

Bir reformiste göre, reformlar herşeydir; devrimci çalışma ise ,bir çeşit önemsiz, sadece sözü edilecek olan birşey ve tam bir aldatmacadır. İşte bunun için burjuva yönetiminde reformist taktikler temeli üzerindeki reformlar zorunlu olarak bu yönetimi güçlendirme ve devrimi bölme amacına dönüşürler.

Bir devrimciye göre ise, tersine, temel olan reformlar değil devrimci çalışmadır; ona göre reformlar

devrimin bir ürünüdür. İşte bunun için burjuva yönetiminde devrimci taktikler temeli üzerindeki reformlar doğal olarak o yönetimi bölme, devrimi güçlendirme aracına, devrimci hareketin daha da gelişmesi için bir kuvvet noktasına dönüşür.

Bir devrimci, legal çalışmayı illegal çalışma ile birleştirmede ve onun örtüsü altında, burjuvazinin devrilmesi için yığınların devrimci hazırlığında, illegal çalışmada bir yardımcı olarak kullanmak için reformları kabul eder.

Emperyalizm şartları altında reformlar ve anlaşmalardan devrimci bir biçimde yararlanmanın özü işte **budur.**

Reformist ise, tersine, bütün illegal çalışmayı reddetmek için, devrim için yığınların hazırlanmasını engellemek için ve «takdim edilen» reformların gölgesinde dinlenmek için reformları kabul eder.

Reformist taktiklerin de özü işte **budur.**

Emperyalizm şartlarında reformlara ve anlaşmalara ilişkin tavır budur.

Bununla birlikte, emperyalizmin yıkılmasından sonra proletarya diktatörlüğünde durum değişiktir. Belirli şartlarda, belirli durumda proletarya iktidarı geçici olarak mevcut düzenin devrimci kuruluş yolunu terkederek, Lenin'in «Altının Önemi»[22] adlı ünlü yazısında belirttiği yavaş yavaş dönüşüm yolunu, «reformist yolu», zikzaklı hareketler yolunu, proleter olmayan sınıflarla bu sınıfları bölmek, devrime zaman

22. V. İ. Lenin'in **«Şimdi Altının Önemi ve Sosyalizmin Kesin Zaferinden Sonra»** adlı eserine bakınız, (Bkz. **Eserler,** 4. Rusça basım, cilt 33, s. 85-92).

kazandırarak, güçleri sağlamlaştırmak ve yeni saldırı şartlarını hazırlamak için dönüşüm yolunu izlemek zorunda bırakılabilir. Bunun bir anlamda «reformist» yol olduğu inkâr edilemez. Ancak şurası unutulmamalıdır ki, bu durumda reformun proletarya iktidarından çıktığı, proletarya iktidarını güçlendirdiği, proletarya iktidarı için gerekli zamanı kazanmayı sağladığı, amacının devrimi değil proleter olmayan sınıfları bölmek olduğu gerçeğinden çıkan temel bir fark vardır.

Bu şartlarda reform böylece kendi tersine dönüştürülür.

Proletarya iktidarı böyle bir siyaset izleyebilir, çünkü ve sadece ilerleyen dönemde devrimin yediği darbe yeteri kadar büyüktü ve bu yüzden geri çekilmek için, saldırı taktiklerini uygulamak için geçici geri çekilme taktikleri, sağa ve sola zikzaklar çizme hareketleri için yeteri kadar geniş bir alan sağlamıştı.

Böylece eskiden burjuva yönetiminde reformlar devriminin bir ürünüyken şimdi proletarya diktatörlüğünde, reformların kaynağı proletaryanın devrimci kazançları, proletaryanın elinde biriken yedekler ve bu kazançların teşkil ettikleridir.

«Sadece Marksizm» diyor Lenin, «reformlarla devrim arasındaki ilişkiyi doğru olarak açıklamıştır. Marx bu ilişkiyi sadece bir yönünden, yani eğer tek bir ülkedeyse önce bir ölçüye kadar sürekli olan ve proletaryanın zaferinin devam ettiği şartlarda görebilirdi. Bu şartlarda, ilişkinin temeli şöyleydi: reformlar proletaryanın devrimci sınıf mücadelesinin ürünleridir... Eğer tek bir ülkede olursa, proletaryanın zaferinden sonra, reformlarla devrim arasındaki ilişkiye yeni şeyler girer. İlke olarak, bu ilişki aynen önce olduğu gibidir,

ancak Marx'ın önceden görmesinin olanaksız olduğu fakat ancak Marksizmin felsefesi ve siyaseti temeli üzerinde anlaşabilecek olan biçimde bir değişiklik oldu... Zaferden sonra bunlara (yani reformlar-J. Stalin) (uluslararası planda hâlâ «bir ürün» olarak kalırken) ek olarak zafere ulaşılan ülkede, en büyük çabanın harcanmasından sonra, şu veya bu devrimci geçişin gerçekleştirilmesi için gerekli gücün olmayışının çok belirgin olduğu durumlarda gerekli ve meşru bir zaman kazanma sözkonusudur. Zafer, zorlu bir ricatta bile, dayanılması mümkün olan gerek maddi ve gerekse moral bakımdan mümkün olan böyle bir «güç rezervi» yaratır» (Bkz. cilt XXVII, s. 84-85).

Pravda, Nisan-Mayıs 1924.
J. Stalin, **Eserler**, cilt 6, s. 155-175.

● VİETNAM ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞI

Yazan : Vo Nguyen Giap

118 sayfa 10,— TL.

Vietnam savaşının kazanılmasında sosyalist partinin üstlendiği görev ve emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde verilecek bir halk savaşının yöntemleri anlatılmaktadır.

● MARKSİZM ÜZERİNE

Yazan : V. I. Lenin

65 sayfa 6,— TL.

Bu kitapta çok kısa olarak marksizmin esasları anlatılmakta ve birçok kavrama açıklık getirilmektedir.

● LENİN'İN PARTİ ÖĞRETİSİ

Yazan : Soren

55 sayfa 5,— TL.

Bu broşür, Lenin'in Parti konusundaki görüşlerini, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin deneylerine dayanarak, öz ve basite indirgenmiş olarak açıklamaktadır.

● 1970'LERDE EMPERYALİZM

Yazanlar: Paul Sweezy, Harry Magdoff

55 sayfa 4,— TL.

Bu kitapta, İkinci Dünya Savaşından günümüze kadar Amerikan emperyalizmi, 1970 yıllarında emperyalizmin aldığı görünüm ve 1972 yılının sonunda A.B.D.'nin durumu üzerine bilgiler içerilmektedir.

● GİNE ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞI

Yazan : Gérard Chailand

170 sayfa 8,— TL.

Yüzyıllardır sömürülen ve son olarak da Portekiz tarafından sömürülen ve bugün bağımsızlığını kazanmış olan Gine'de verilen bu kurtuluş mücadelesi parti ileri gelenlerinin ve savaşçıların konuşmalarına dayanarak anlatılmaktadır.

7,5 Lira

Çark Matbaası, Ankara — 1975